

Course Practical Assignment - 2nd Deliverable (21 d'abril del 2019)

Josep Clotet Ginovart

Eric Martin Obispo

Bank client data

Description of input variables:

1. age (numeric)
2. job : type of job (categorical: 'admin', 'blue-collar', 'entrepreneur', 'housemaid', 'management', 'retired', 'self-employed', 'services', 'student', 'technician', 'unemployed', 'unknown')
3. marital : marital status (categorical: 'divorced', 'married', 'single', 'unknown'; note: 'divorced' means divorced or widowed)
4. education (categorical: 'basic.4y', 'basic.6y', 'basic.9y', 'high.school', 'illiterate', 'professional.course', 'university.degree', 'unknown')
5. default: has credit in default? (categorical: 'no', 'yes', 'unknown')
6. housing: has housing loan? (categorical: 'no', 'yes', 'unknown')
7. loan: has personal loan? (categorical: 'no', 'yes', 'unknown')# related with the last contact of the current campaign:
8. contact: contact communication type (categorical: 'cellular', 'telephone')
9. month: last contact month of year (categorical: 'jan', 'feb', 'mar', ..., 'nov', 'dec')
10. day_of_week: last contact day of the week (categorical: 'mon', 'tue', 'wed', 'thu', 'fri')
11. duration: last contact duration, in seconds (numeric). Important note: this attribute highly affects the output target (e.g., if duration=0 then y='no'). Yet, the duration is not known before a call is performed. Also, after the end of the call y is obviously known. Thus, this input should only be included for benchmark purposes and should be discarded if the intention is to have a realistic predictive model.
12. campaign: number of contacts performed during this campaign and for this client (numeric, includes last contact)
13. pdays: number of days that passed by after the client was last contacted from a previous campaign (numeric; 999 means client was not previously contacted)
14. previous: number of contacts performed before this campaign and for this client (numeric)
15. poutcome: outcome of the previous marketing campaign (categorical: 'failure', 'nonexistent', 'success')# social and economic context attributes
16. emp.var.rate: employment variation rate - quarterly indicator (numeric)
17. cons.price.idx: consumer price index - monthly indicator (numeric)
18. cons.conf.idx: consumer confidence index - monthly indicator (numeric)
19. euribor3m: euribor 3 month rate - daily indicator (numeric)
20. nr.employed: number of employees - quarterly indicator (numeric)
21. y - has the client subscribed a term deposit? (binary: 'yes', 'no')

Loading packages:

Load data from Deliverable 1:

```
#dirwd<-"D:/Users/Usuari/Documents/ADEIpractica"
#dirwd<-"//pax/perfils/1173408.CR/Downloads"
dirwd<-"D:/Documents/GitHub/ADEI"
setwd(dirwd)

load( paste0(dirwd, "/bank-additional/Bank5000_validated.RData") )
summary(df)
```

```

##          age                job                marital
## Min.      :18.00   job-admin.      :1246   marital-divorced: 554
## 1st Qu.:32.00   job-blue-collar:1171   marital-married :3055
## Median :38.00   job-technician : 796   marital-single  :1377
## Mean      :40.07   job-services    : 498
## 3rd Qu.:47.00   job-management : 411
## Max.      :87.00   job-retired     : 205
##                (Other)      : 659
##                education                default
## education-basic.4y      : 533   default-no      :3954
## education-basic.6y      : 289   default-unknown:1032
## education-basic.9y      : 767
## education-high.school   :1218
## education-professional.course: 615
## education-university.degree :1564
##
##          housing                loan                contact
## housing-no :2261   loan-no :4217   contact-cellular :3122
## housing-yes:2725   loan-yes: 769   contact-telephone:1864
##
##
##
##
##          month                day_of_week                duration
## month-may:1741   day_of_week-1mon:1016   Min.      : 5.0
## month-jul: 829   day_of_week-2tue:1043   1st Qu.: 101.0
## month-aug: 697   day_of_week-3wed: 971   Median : 177.0
## month-jun: 652   day_of_week-4thu:1034   Mean      : 250.6
## month-nov: 507   day_of_week-5fri: 922   3rd Qu.: 316.0
## month-apr: 310                                     Max.      :1580.0
## (Other) : 250
##          campaign                pdays                previous
## Min.      : 1.000   Min.      : 0.00   Min.      :0.0000
## 1st Qu.: 1.000   1st Qu.:19.00   1st Qu.:0.0000
## Median : 2.000   Median :19.00   Median :0.0000
## Mean      : 2.535   Mean      :18.53   Mean      :0.1598
## 3rd Qu.: 3.000   3rd Qu.:19.00   3rd Qu.:0.0000
## Max.      :25.000   Max.      :19.00   Max.      :4.0000
##
##                poutcome                emp.var.rate                cons.price.idx
## poutcome-failure      : 477   Min.      :-3.40000   Min.      :92.20
## poutcome-nonexistent:4353   1st Qu.: -1.80000   1st Qu.:93.08
## poutcome-success      : 156   Median : 1.10000   Median :93.75
##                                     Mean      : 0.06446   Mean      :93.57
##                                     3rd Qu.: 1.40000   3rd Qu.:93.99
##                                     Max.      : 1.40000   Max.      :94.77
##
##          cons.conf.idx                euribor3m                nr.employed                y
## Min.      :-50.80   Min.      :0.635   Min.      :4964   y-no :4429
## 1st Qu.: -42.70   1st Qu.:1.334   1st Qu.:5099   y-yes: 557
## Median : -41.80   Median :4.857   Median :5191
## Mean      : -40.43   Mean      :3.614   Mean      :5166
## 3rd Qu.: -36.40   3rd Qu.:4.961   3rd Qu.:5228

```

```

## Max.      :-26.90    Max.      :5.000    Max.      :5228
##
##   num_missings      num_outliers      num_errors
## Min.      :0.0000    Min.      :0.00000    Min.      :0
## 1st Qu.   :0.0000    1st Qu.   :0.00000    1st Qu.   :0
## Median    :0.0000    Median    :0.00000    Median    :0
## Mean      :0.1111    Mean      :0.00361    Mean      :0
## 3rd Qu.   :0.0000    3rd Qu.   :0.00000    3rd Qu.   :0
## Max.      :3.0000    Max.      :2.00000    Max.      :0
##
##               f.season      minutes      f.age
## season-spring      :2117    Min.      : 0.08333    f.age-[18,32]:1352
## season-summer      :2178    1st Qu.   : 1.68333    f.age-(32,38]:1205
## season-autumnwinter: 691    Median    : 2.95000    f.age-(38,47]:1220
##                               Mean      : 4.17703    f.age-(47,87]:1209
##                               3rd Qu.   : 5.26667
##                               Max.      :26.33333
##
##               f.duration      f.campaign
## f.duration-[5,101]      :1252    f.campaign-[0,2] :3392
## f.duration-(101,177]    :1243    f.campaign-(2,5] :1181
## f.duration-(177,316]    :1247    f.campaign-(5,25]: 413
## f.duration-(316,1.58e+03]:1244
##
##
##
##               f.pdays      f.previous
## f.pdays-sometime: 177    f.previous-never:4353
## f.pdays-never    :4809    f.previous-some : 633
##
##
##
##
##               f.emp.var.rate      f.cons.price.idx
## f.emp.var.rate-[-Inf,0]:2086    f.cons.price.idx-[92.2,93.1]:1409
## f.emp.var.rate-(0, Inf]:2900    f.cons.price.idx-(93.1,93.7]:1086
##                               f.cons.price.idx-(93.7,94] :1819
##                               f.cons.price.idx-(94,94.8]  : 672
##
##
##
##               f.cons.conf.idx      f.euribor3m
## f.cons.conf.idx-[-50.8,-42.7]:1856    f.euribor3m-[0.635,1.33]:1254
## f.cons.conf.idx-(-42.7,-41.8]: 967    f.euribor3m-(1.33,4.86] :1466
## f.cons.conf.idx-(-41.8,-36.4]:1231    f.euribor3m-(4.86,4.96] :1130
## f.cons.conf.idx-(-36.4,-26.9]: 932    f.euribor3m-(4.96,5]   :1136
##
##
##
##               f.nr.employed
## f.nr.employed-[4.96e+03,5.1e+03] :1639
## f.nr.employed-(5.1e+03,5.19e+03] :1003
## f.nr.employed-(5.19e+03,5.23e+03]:2344

```

```
##
##
##
##
```

CORRESPONDENCE ANALYSIS (CA)

Realitzarem un analisi amb taules de correspondencia i mapes de factors entre la variable numerica target duracio discretitzada en 4 nivells (corregit de l'entrega 1) i diversos factors que hem trobat que tenen una correspondencia significativa.

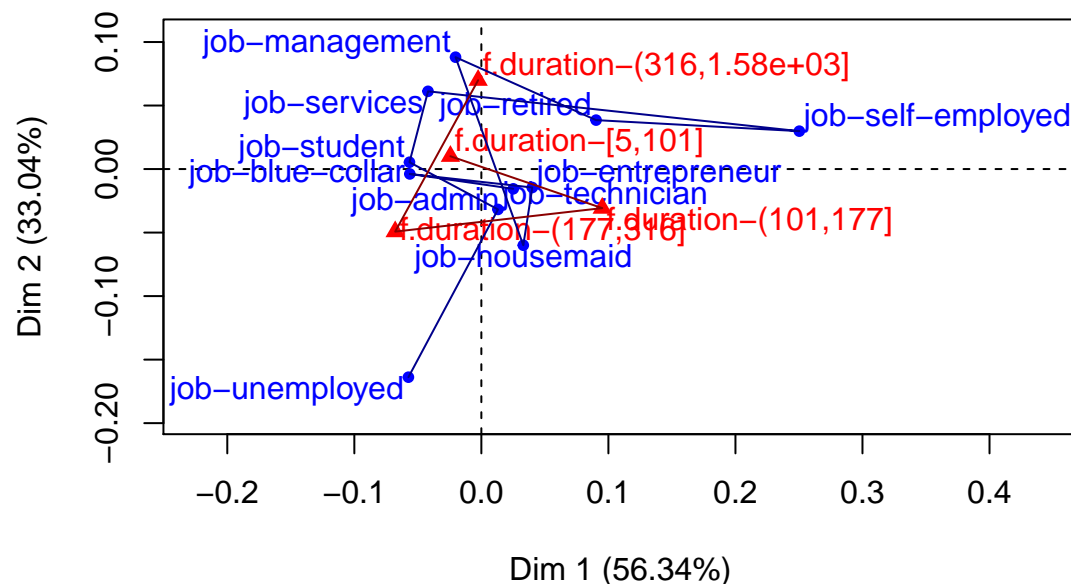
Primer veiem com la duracio de la trucada no te cap relacio amb el job de l'individu, ja que no podem rebutjar la hipotesi H_0 : *f.duration no te cap relacio amb la variable job* amb el valor p obtingut en el Chi Square test. Com mes aprop surten al grafic les categories d'ambdues variables analitzades, mes relacionades estan. En aquesta comparacio, com s'acaba de comentar, no es pot extreure res significatiu, mes enlla que potser les categories job-unemployed i job-self-employed van mes per lliure.

```
# H0: f.duration no te cap relacio amb variable job
chisq.test( table( df$job, df$f.duration) )
```

```
##
## Pearson's Chi-squared test
##
## data: table(df$job, df$f.duration)
## X-squared = 31.496, df = 30, p-value = 0.3913
```

```
# CA - f.duration vs variable job
res.ca<-CA( table( df$job, df$f.duration) )
lines(res.ca$row$coord[,1], res.ca$row$coord[,2], col="darkblue")
lines(res.ca$col$coord[,1], res.ca$col$coord[,2], col="darkred")
```

CA factor map

Ara testejarem la mateixa hipotesi i mostrarem el mateix mapa de factors pero amb altres categories factor que si que obtindrem que tenen una relacio significativa. El primer cas es l'epoca de l'any **f.season** en la qual es realitza la trucada (p valor = 2.506e-07). Comparant el profile de la taula de contingencia de proporcions per fila amb el profile marginal de la duracio veiem com hi ha un 28,5% de trucades amb duracions molt curtes a l'estiu respecte un 25% de trucades amb duracions curtes en tot l'any. D'altra banda, hi ha per sobre d'un 27% de trucades amb duracions llargues a la primavera, respecte un 25% de trucades en la mateixa duracio en tot l'any. Si comparem el profile de la taula de contingencia de proporcions per columna amb el profile marginal de la f.season veiem com el 42.5% de trucades es realitzen a la primavera, i en canvi mes d'un 46% de trucades corresponen a la primavera i a duracions llargues. A mes, el 43.7% de trucades es realitzen a l'estiu, i nomes prop d'un 40% de trucades corresponen a l'estiu i a duracions llargues. Aquesta mateixa informacio es pot veure representada en un mapa de factors de dues dimensions. Agafant nomes la primera dimensio ja seria suficient per a representar un 98.9% de la variancia del conjunt de les dades (Kaiser: take as many dimensions as eigenvalue > mean of eigenvalues).

```
chisq.test( table( df$f.season, df$f.duration) )

##
##  Pearson's Chi-squared test
##
## data:  table(df$f.season, df$f.duration)
## X-squared = 41.318, df = 6, p-value = 2.506e-07

#Row/Column profile
prop.table( table(df$f.season, df$f.duration), 1 ) #1->per files

##
##                f.duration-[5,101] f.duration-(101,177]
##  season-spring                0.2106755                0.2442135
##  season-summer                0.2855831                0.2534435
##  season-autumnwinter          0.2662808                0.2518090
##
##                f.duration-(177,316] f.duration-(316,1.58e+03]
##  season-spring                0.2735002                0.2716108
##  season-summer                0.2277319                0.2332415
##  season-autumnwinter          0.2489146                0.2329957

#Marginal Row/Column profile
prop.table( table(df$f.duration)) #1->per files

##
##      f.duration-[5,101]      f.duration-(101,177]
##                0.2511031                0.2492980
##      f.duration-(177,316] f.duration-(316,1.58e+03]
##                0.2501003                0.2494986

prop.table( table(df$f.season, df$f.duration), 2 ) #2->per columnes

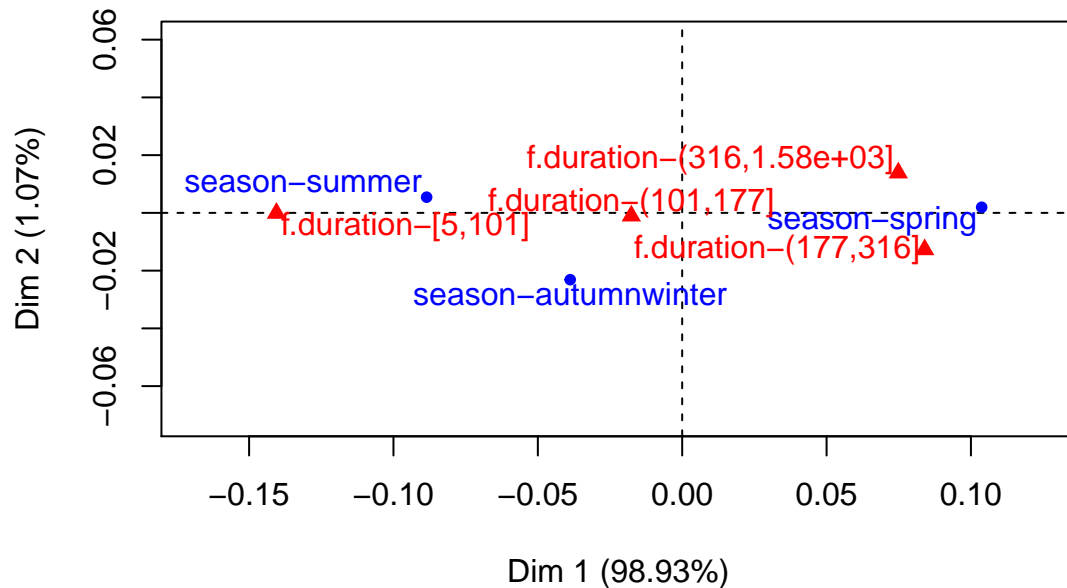
##
##                f.duration-[5,101] f.duration-(101,177]
##  season-spring                0.3562300                0.4159292
##  season-summer                0.4968051                0.4440869
##  season-autumnwinter          0.1469649                0.1399839
##
##                f.duration-(177,316] f.duration-(316,1.58e+03]
##  season-spring                0.4643144                0.4622186
##  season-summer                0.3977546                0.4083601
##  season-autumnwinter          0.1379310                0.1294212
```

```
prop.table( table(df$f.season)) #2->per columnes
```

```
##
##      season-spring      season-summer season-autumnwinter
##      0.4245888      0.4368231      0.1385880
```

```
res.ca<-CA( table( df$f.season, df$f.duration) )
```

CA factor map


```
attributes(res.ca); res.ca$eig #valors eig no normalitzats!
```

```
## $names
## [1] "eig" "call" "row" "col" "svd"
##
## $class
## [1] "CA" "list"
##      eigenvalue percentage of variance
## dim 1 8.198140e-03      98.929073
## dim 2 8.874655e-05      1.070927
##      cumulative percentage of variance
## dim 1      98.92907
## dim 2     100.00000
```

```
mean(res.ca$eig[,1]) #Kaiser: take as many dimensions as eigenvalue > mean of eigenvalues
```

```
## [1] 0.004143443
```

```
#En una taula de correspondències simples podem tenir màxim tantes
#dimensions com categories d'una variable menys 1!
#f.season te 3 categories -> -1 -> 2 dimensions!!
```

```
#La inèrcia total ens indica com de relacionades estan les dues variables,
```

```
#com mes proxím el valor a 0, menys relacionades estan!
sum(res.ca$eig[,1])
```

```
## [1] 0.008286887
```

```
#Coordenades:
```

```
#res.ca$row #files son la f.season!
```

```
#res.ca$col #columnes son la duration!
```

El segon cas en el qual obtenim una relacio significativa (p valor = 1.203e-07) es el valor de l'euribor **f.euribor3m**, el qual es un indicador trimestral. Comparant el profile de la taula de contingencia de proporcions per fila amb el profile marginal de la duracio veiem com hi ha un 30.8% de trucades amb duracions molt curtes quan l'euribor te un valor alt, respecte un 25% de trucades amb duracions sense tenir en compte la fluctuacio de l'indicador. De la mateixa manera, quan el valor de l'euribor es baix, hi ha major % de trucades que acaben amb duracions relativament altes. Si comparem el profile de la taula de contingencia de proporcions per columna amb el profile marginal de f.euribor3m veiem com el 22.8% de trucades es realitzen amb un euribor molt alt, i en canvi un 28.0% de trucades corresponen a un euribor alt i a duracions molt curtes. A mes, mirant el mapa de factors podem veure aquesta mateixa informacio de manera grafica. Si ens centrem en la 1a dimensio del grafic (que representa un 89% de la variancia del conjunt de les dades), podem observar com hi ha una tendencia similar en ambdues variables (tot i que les duracions extremadament llargues trenquen una molt bona correlacio del 1r eix). Tambe veiem com les categories f.euribor3m-(4.96,5] i f.duration-[5,101] estan molt relacionades ja que es troben molt proximes en el mapa de factors; aixi com tambe les categories f.euribor3m-[0.635,1.33] i f.duration-(177,316]. (Kaiser: take as many dimensions as eigenvalue > mean of eigenvalues, el que equival a agafar 1 sola dimensio).

```
chisq.test( table( df$f.euribor3m, df$f.duration) )
```

```
##
```

```
## Pearson's Chi-squared test
```

```
##
```

```
## data: table(df$f.euribor3m, df$f.duration)
```

```
## X-squared = 49.745, df = 9, p-value = 1.203e-07
```

```
#Row/Column profile
```

```
prop.table( table(df$f.euribor3m, df$f.duration), 1 ) #1->per files
```

```
##
```

```
## f.duration-[5,101] f.duration-(101,177]
```

```
## f.euribor3m-[0.635,1.33] 0.2129187 0.2432217
```

```
## f.euribor3m-(1.33,4.86] 0.2312415 0.2530696
```

```
## f.euribor3m-(4.86,4.96] 0.2619469 0.2345133
```

```
## f.euribor3m-(4.96,5] 0.3080986 0.2658451
```

```
##
```

```
## f.duration-(177,316] f.duration-(316,1.58e+03]
```

```
## f.euribor3m-[0.635,1.33] 0.2775120 0.2663477
```

```
## f.euribor3m-(1.33,4.86] 0.2694407 0.2462483
```

```
## f.euribor3m-(4.86,4.96] 0.2353982 0.2681416
```

```
## f.euribor3m-(4.96,5] 0.2095070 0.2165493
```

```
#Marginal Row/Column profile
```

```
prop.table( table(df$f.duration)) #1->per files
```

```
##
```

```
## f.duration-[5,101] f.duration-(101,177]
```

```
## 0.2511031 0.2492980
```

```
## f.duration-(177,316] f.duration-(316,1.58e+03]
```

```
## 0.2501003 0.2494986
```

```
prop.table( table(df$f.euribor3m, df$f.duration), 2 ) #2->per columnes
```

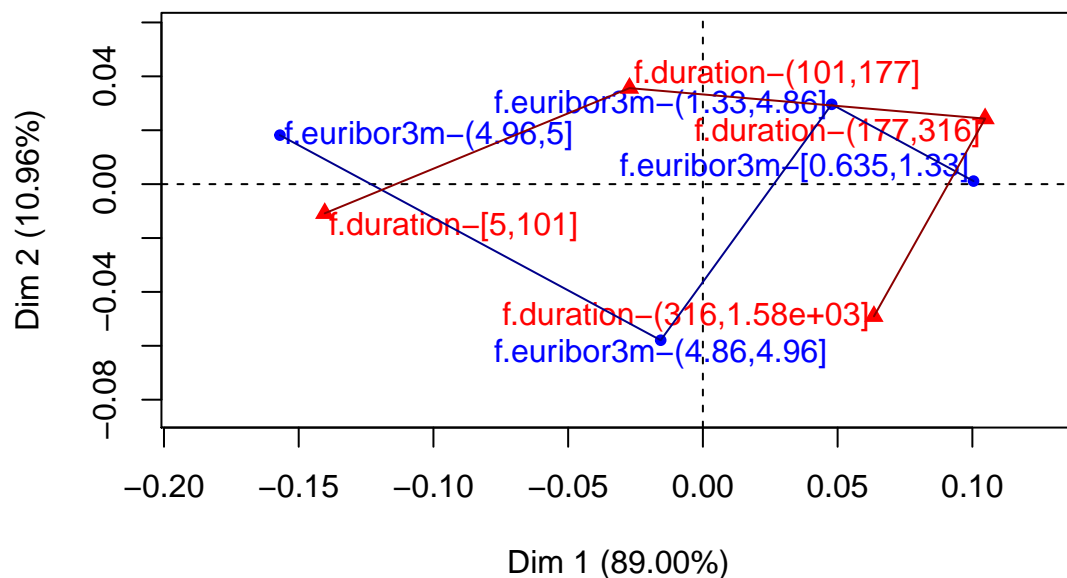
```
##
##               f.duration-[5,101] f.duration-(101,177]
## f.euribor3m-[0.635,1.33]          0.2132588          0.2453741
## f.euribor3m-(1.33,4.86]          0.2707668          0.2984714
## f.euribor3m-(4.86,4.96]          0.2364217          0.2131939
## f.euribor3m-(4.96,5]             0.2795527          0.2429606
##
##               f.duration-(177,316] f.duration-(316,1.58e+03]
## f.euribor3m-[0.635,1.33]          0.2790698          0.2684887
## f.euribor3m-(1.33,4.86]          0.3167602          0.2901929
## f.euribor3m-(4.86,4.96]          0.2133119          0.2435691
## f.euribor3m-(4.96,5]             0.1908581          0.1977492
```

```
prop.table( table(df$f.euribor3m)) #2->per columnes
```

```
##
## f.euribor3m-[0.635,1.33] f.euribor3m-(1.33,4.86] f.euribor3m-(4.86,4.96]
##               0.2515042               0.2940233               0.2266346
## f.euribor3m-(4.96,5]
##               0.2278379
```

```
res.ca<-CA( table( df$f.euribor3m, df$f.duration) )
lines(res.ca$row$coord[,1], res.ca$row$coord[,2], col="darkblue")
lines(res.ca$col$coord[,1], res.ca$col$coord[,2], col="darkred")
```

CA factor map


```
attributes(res.ca); res.ca$eig #valors eig no normalitzats!
```

```
## $names
## [1] "eig" "call" "row" "col" "svd"
```



```
##
## $class
## [1] "CA"    "list"

##          eigenvalue percentage of variance
## dim 1 8.879478e-03      88.99940237
## dim 2 1.093876e-03      10.96396899
## dim 3 3.654443e-06      0.03662864
##          cumulative percentage of variance
## dim 1      88.99940
## dim 2      99.96337
## dim 3     100.00000

mean(res.ca$eig[,1]) #Kaiser: take as many dimensions as eigenvalue > mean of eigenvalues

## [1] 0.00332567

#En una taula de correspondencies simples podem tenir maxim tantes
#dimensions com categories d'una variable menys 1!
#f.euribor3m te 4 categories -> -1 -> 3 dimensions!!

#La inercia total ens indica com de relacionades estan les dues variables,
#com mes proxim el valor a 0, menys relacionades estan!
sum(res.ca$eig[,1])

## [1] 0.009977009

#A vegades va be eliminar algunes categories amb pocs individus d'una variable
#per a poder veure millor les possibles relacions!
```

PRINCIPAL COMPONENT ANALYSIS (PCA)

Primerament realitzem un PCA sobre les variables continues de la nostra mostra de dades, on la variable “duration” ha de ser suplementaria, ja que es tracta de la variable target!

Eigenvalues and dominant axes

El summary ens permet veure els 9 diferents eigenvalues obtinguts amb aquest PCA, amb les seves dades corresponents de percentatges de variancia del conjunt de les dades que representen. Segons el criteri de Kaiser, que diu que s’han de descartar les dimensions amb valors eig normalitzats per sota d’1, hauriem d’agafar les 3 primeres dimensions per a una bona representacio del conjunt de dades. Essent flexibles amb el criteri de Kaiser, podriem agafar tambe la quarta dimensio, la qual te una variancia del 0.9656, amb un valor molt proxim a 1. La incorporacio d’aquesta nova dimensio ens donaria una variancia acumulada del 81%, obtenint d’aquesta manera una variancia acumulada per sobre el 80%. Per ultim, si ens basem en la regla del colze (llegurament subjectiva), i l’apliquem sobre el grafic dels eigenvalues i %variancies obtingut amb les llibreries *ggplot*, hauriem d’agafar les 3 primeres dimensions.

```
vars_con<-names(df)[c(1, 11:14, 16:20)]; vars_con #variables continues

## [1] "age"          "duration"      "campaign"      "pdays"
## [5] "previous"     "emp.var.rate"  "cons.price.idx" "cons.conf.idx"
## [9] "euribor3m"    "nr.employed"

vars_dis<-names(df)[c(2:10, 15, 21, 25, 27:36)] #variables discretes

# PCA:
res.pca<-PCA( df[, vars_con], quanti.sup=2, graph=FALSE) #"duration" com a suplementaria
```

```
#nb.dec: number of decimal printed
#ncp: number of dimensions printed
summary(res.pca, nb.dec=2, ncp=5, nbind=0)
```

```
##
## Call:
## PCA(X = df[, vars_con], quanti.sup = 2, graph = FALSE)
##
##
## Eigenvalues
##
```

	Dim.1	Dim.2	Dim.3	Dim.4	Dim.5	Dim.6	Dim.7
## Variance	3.90	1.37	1.05	0.97	0.86	0.43	0.39
## % of var.	43.34	15.21	11.67	10.73	9.53	4.75	4.38
## Cumulative % of var.	43.34	58.55	70.22	80.95	90.48	95.24	99.61

```
##
```

	Dim.8	Dim.9
## Variance	0.02	0.01
## % of var.	0.27	0.12
## Cumulative % of var.	99.88	100.00

```
##
## Variables
##
```

	Dim.1	ctr	cos2	Dim.2	ctr	cos2	Dim.3	ctr	cos2
## age	-0.02	0.01	0.00	0.35	8.73	0.12	0.67	42.16	0.44
## campaign	0.20	1.03	0.04	0.01	0.01	0.00	-0.35	11.85	0.12
## pdays	0.43	4.84	0.19	-0.71	37.11	0.51	0.32	9.77	0.10
## previous	-0.59	9.05	0.35	0.55	21.75	0.30	-0.32	9.71	0.10
## emp.var.rate	0.97	23.96	0.93	0.17	2.19	0.03	-0.09	0.75	0.01
## cons.price.idx	0.75	14.49	0.57	0.25	4.49	0.06	-0.25	5.88	0.06
## cons.conf.idx	0.16	0.68	0.03	0.56	23.16	0.32	0.46	19.73	0.21
## euribor3m	0.97	23.91	0.93	0.19	2.54	0.03	-0.01	0.01	0.00
## nr.employed	0.93	22.02	0.86	0.01	0.02	0.00	-0.04	0.14	0.00

```
##
```

	Dim.4	ctr	cos2	Dim.5	ctr	cos2
## age	0.39	15.54	0.15	0.53	33.33	0.29
## campaign	0.89	81.66	0.79	-0.22	5.44	0.05
## pdays	0.08	0.68	0.01	-0.05	0.31	0.00
## previous	-0.05	0.29	0.00	0.14	2.42	0.02
## emp.var.rate	-0.06	0.43	0.00	0.07	0.54	0.00
## cons.price.idx	-0.07	0.52	0.00	0.26	7.62	0.07
## cons.conf.idx	-0.03	0.09	0.00	-0.66	50.14	0.43
## euribor3m	-0.07	0.54	0.01	-0.02	0.05	0.00
## nr.employed	-0.05	0.25	0.00	0.04	0.15	0.00

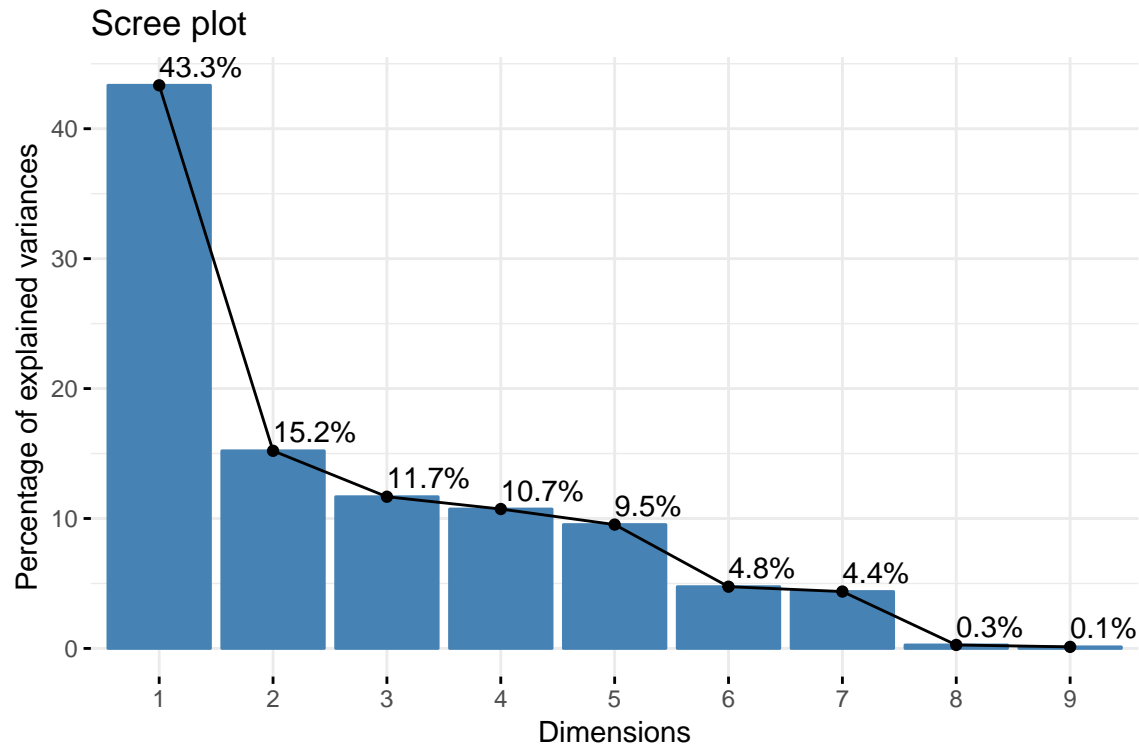
```
##
## Supplementary continuous variable
##
```

	Dim.1	cos2	Dim.2	cos2	Dim.3	cos2	Dim.4	cos2
## duration	-0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.07	0.00

```
##
```

	Dim.5	cos2
## duration	0.04	0.00

```
#GGPLOT: Use modern ggplot facilities per la regola de l'ultim colze:
#at some point the marginal gain will drop, giving an angle in the graph
fviz_eig(res.pca, addlabels=TRUE)
```


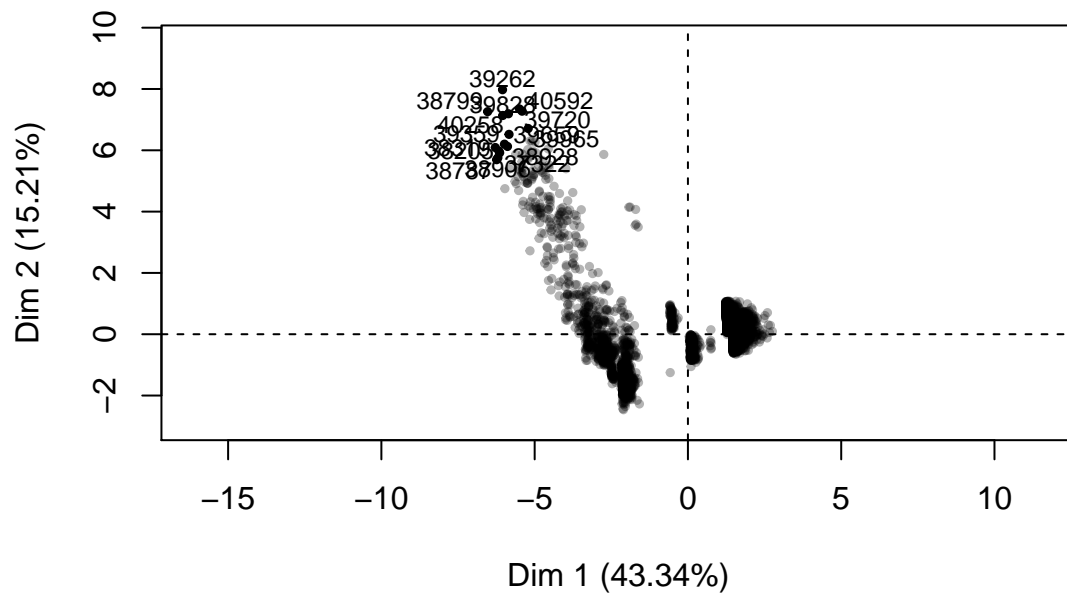
Individuals point of view

Pintem primer el mapa de factors dels individus de les dues primeres dimensions (70% de la variancia del conjunt de dades) i etiquetem amb el numero d'individu els 15 mes contributius. A continuacio mostrem per a cadascun dels dos primers eixos, les coordenades i el registre complet d'aquests 3 individus mes contributius. Es fa exactament el mateix amb els individus mes ben representats (\cos^2) en les dues primeres dimensions.

#nomes pinta les etiquetes dels 15 individus mes contributius!

```
plot(res.pca, choix="ind", cex=0.75, col.ind="black", select="contrib 15", title="Factor map - 15 indiv.
```

Factor map – 15 individuos mes contributius


```
#2 individus mes contributius al 1r eix:
```

```
contrib<-sort(res.pca$ind$contrib[,1], decreasing=TRUE)[1:2]; contrib
```

```
##      38799      38319
## 0.2194923 0.2029850
```

```
df[c(names(contrib)), ]
```

```
##      age      job      marital      education
## 38799  62  job-housemaid marital-married education-university.degree
## 38319  37  job-blue-collar marital-married      education-basic.6y
##      default      housing      loan      contact      month
## 38799 default-no housing-yes loan-no contact-cellular month-nov
## 38319 default-no housing-no loan-no contact-cellular month-oct
##      day_of_week duration campaign pdays previous      poutcome
## 38799 day_of_week-4thu      237      1      3      3 poutcome-success
## 38319 day_of_week-4thu      128      2      6      3 poutcome-failure
##      emp.var.rate cons.price.idx cons.conf.idx euribor3m nr.employed
## 38799      -3.4      92.649      -30.1      0.714      5017.5
## 38319      -3.4      92.431      -26.9      0.740      5017.5
##      y num_missings num_outliers num_errors      f.season
## 38799 y-no      0      0      0 season-autumnwinter
## 38319 y-yes      0      0      0 season-autumnwinter
##      minutes      f.age      f.duration      f.campaign
## 38799 3.950000 f.age-(47,87] f.duration-(177,316] f.campaign-[0,2]
## 38319 2.133333 f.age-(32,38] f.duration-(101,177] f.campaign-[0,2]
##      f.pdays      f.previous      f.emp.var.rate
## 38799 f.pdays-sometime f.previous-some f.emp.var.rate-[-Inf,0]
## 38319 f.pdays-sometime f.previous-some f.emp.var.rate-[-Inf,0]
##      f.cons.price.idx      f.cons.conf.idx
```

```
## 38799 f.cons.price.idx-[92.2,93.1] f.cons.conf.idx-(-36.4,-26.9]
## 38319 f.cons.price.idx-[92.2,93.1] f.cons.conf.idx-(-36.4,-26.9]
##          f.euribor3m          f.nr.employed
## 38799 f.euribor3m-[0.635,1.33] f.nr.employed-[4.96e+03,5.1e+03]
## 38319 f.euribor3m-[0.635,1.33] f.nr.employed-[4.96e+03,5.1e+03]
```

```
#2 individus mes contributius al 2n eix:
```

```
contrib<-sort(res.pca$ind$contrib[,2], decreasing=TRUE)[1:2]; contrib
```

```
##      39262      39720
## 0.9322541 0.7912329
```

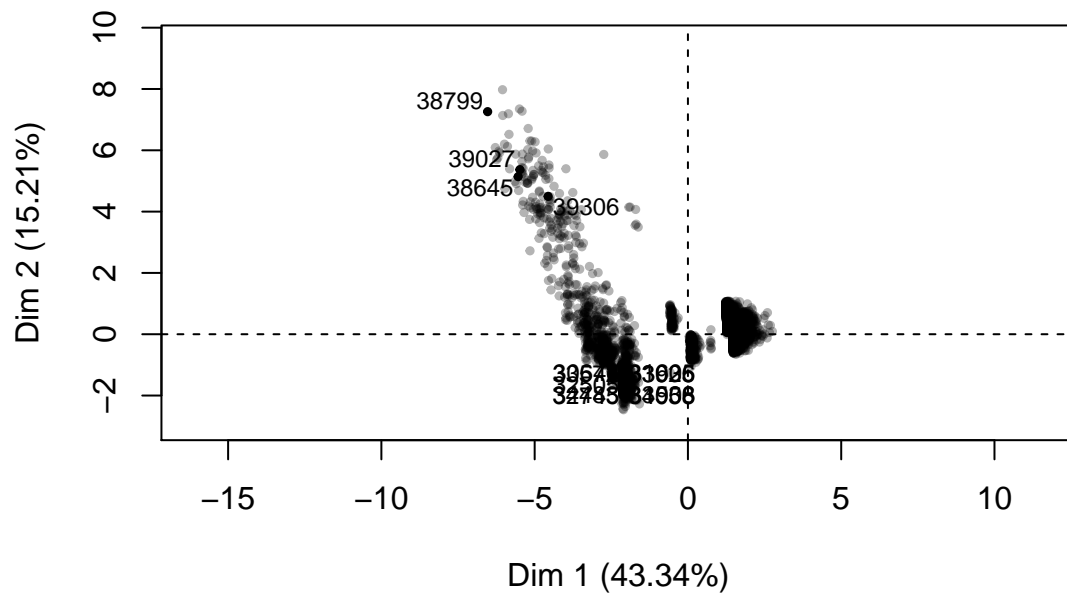
```
df[c(names(contrib)), ]
```

```
##      age      job      marital      education      default
## 39262  80 job-retired marital-married education-basic.4y default-no
## 39720  80 job-retired marital-married education-basic.4y default-no
##      housing      loan      contact      month      day_of_week
## 39262 housing-no loan-no contact-cellular month-mar day_of_week-5fri
## 39720 housing-no loan-no contact-cellular month-may day_of_week-1mon
##      duration campaign pdays previous      poutcome emp.var.rate
## 39262      213      3      6      4 poutcome-success      -1.8
## 39720      382      1      3      3 poutcome-success      -1.8
##      cons.price.idx cons.conf.idx euribor3m nr.employed      y
## 39262      93.369      -34.8      0.649      5008.7 y=yes
## 39720      93.876      -40.0      0.697      5008.7 y=yes
##      num_missings num_outliers num_errors      f.season minutes
## 39262      0      0      0 season-spring 3.550000
## 39720      0      0      0 season-spring 6.366667
##      f.age      f.duration      f.campaign
## 39262 f.age-(47,87] f.duration-(177,316] f.campaign-(2,5]
## 39720 f.age-(47,87] f.duration-(316,1.58e+03] f.campaign-[0,2]
##      f.pdays      f.previous      f.emp.var.rate
## 39262 f.pdays-sometime f.previous-some f.emp.var.rate-[-Inf,0]
## 39720 f.pdays-sometime f.previous-some f.emp.var.rate-[-Inf,0]
##      f.cons.price.idx      f.cons.conf.idx
## 39262 f.cons.price.idx-(93.1,93.7] f.cons.conf.idx-(-36.4,-26.9]
## 39720 f.cons.price.idx-(93.7,94] f.cons.conf.idx-(-41.8,-36.4]
##      f.euribor3m      f.nr.employed
## 39262 f.euribor3m-[0.635,1.33] f.nr.employed-[4.96e+03,5.1e+03]
## 39720 f.euribor3m-[0.635,1.33] f.nr.employed-[4.96e+03,5.1e+03]
```

```
#noms pinta les etiquetes dels 15 individus mes ben representats!
```

```
plot(res.pca, choix="ind", cex=0.75, col.ind="black", select="cos2 15", title="Factor map - 15 individus")
```

Factor map – 15 individus mes ben representats

#2 individus mes ben representats al 1r eix:

```
repr<-sort(res.pca$ind$cos2[,1], decreasing=TRUE)[1:2]; repr
```

```
##      18385      13817
## 0.8444095 0.8442091
```

```
#df[c(names(repr)), ]
```

#2 individus mes ben representats al 2n eix:

```
repr<-sort(res.pca$ind$cos2[,2], decreasing=TRUE)[1:2]; repr
```

```
##      39431      39350
## 0.5706147 0.5679583
```

```
#df[c(names(repr)), ]
```

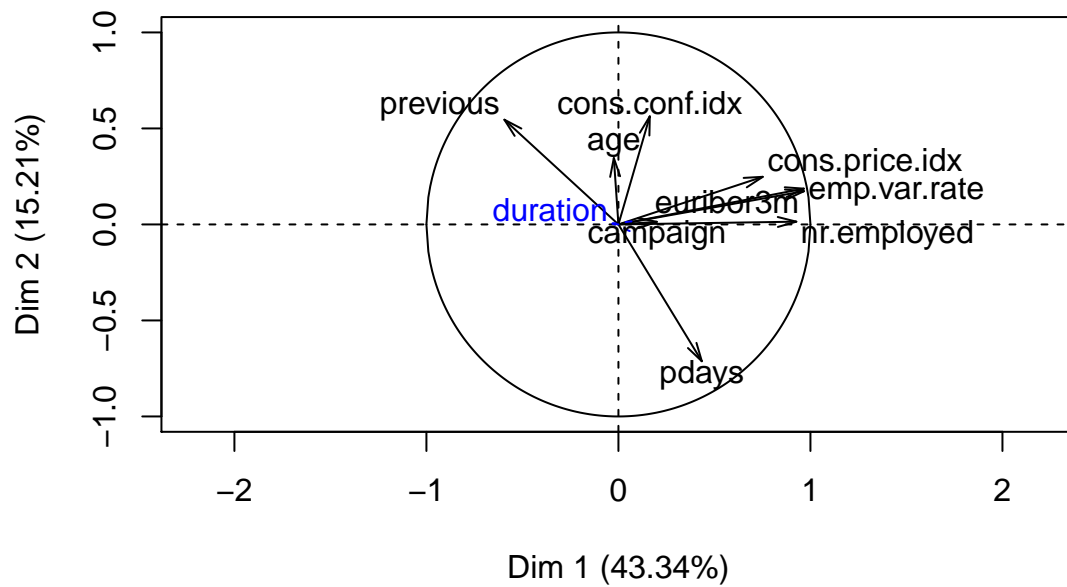
Interpretation of the PCA

En el mapa de factors de les variables (2D, primeres dues dimensions) es pot observar en blau la variable “duration” com a suplementaria, la qual surt quasi centrada, el que vol dir que les variables vars__{con} utilitzades en el PCA no ens ajuden a dir res o predir el valor de la variable target. La variable previous (numero de contactes en campanyes antigues) esta relacionada inversament amb pdays (dies que feia que no es trucava el client per altres campanyes), ja que com es pot veure en el grafic, ambdues fletxes apunten oposadament. Sembla ser també que tots els indicadors socioeconòmics (a excepció una mica de cons.conf.idx) apunten en la mateixa direcció, el que vol dir que estan relacionats entre ells i contribueixen d’una manera similar als eixos. Es pot veure el % de contribució de les variables a les tres primeres dimensions mitjançant una eina de la llibreria *ggplot*, on es veu com bàsicament els indicadors socioeconòmics i les variables “previous”, “campaign” i “age” són les variables numèriques que més han contribuït. El summary ens permet veure també de forma numèrica la contribució (ctr) de cadascuna de les variables en els 4 primers eixos, així com la qualitat de la representació (cos2) de les mateixes en cadascun dels eixos. Si bé s’acaben de descriure les variables més contributives, les que estan millor representades (cos2 més propera a 1) en el primer eix són euribor3m, emp.var.rate i nr.employed; i en el segon eix són pdays, previous i cons.conf.idx. Un l’últim mapa

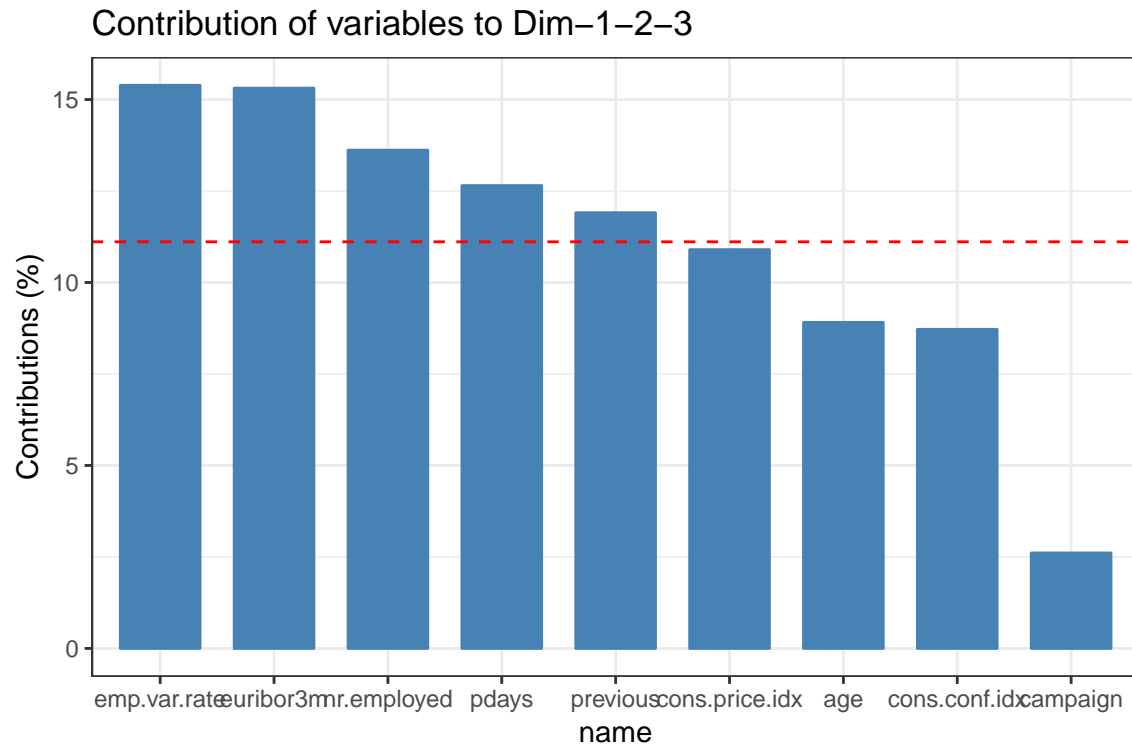
de factors de variables observem els eixos de les dimensions 3 i 4, les quals representen aproximadament un 11% de la variància de les dades cadascuna.

```
# PCA:  
plot.PCA(res.pca, choix = c("var")) #variables factor map
```

Variables factor map (PCA)


```
#GGPLOT contribution of variables  
#fviz_pca_var(res.pca)  
fviz_contrib(res.pca, choice="var", axes=1:3)+theme_bw()
```

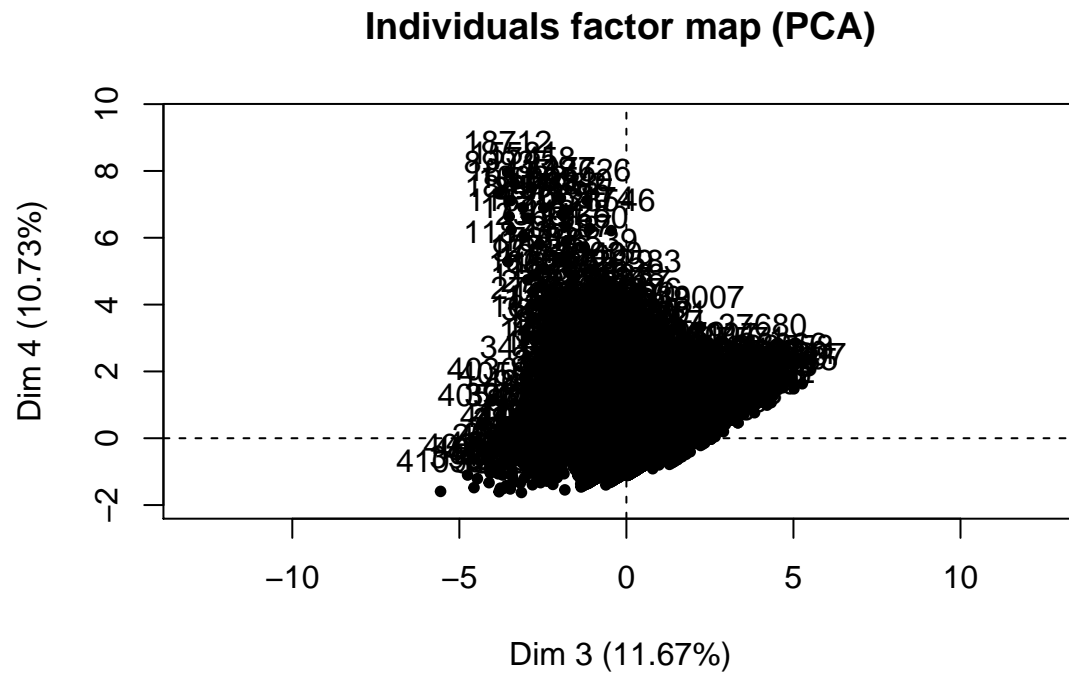


```
summary(res.pca, nb.dec=2, ncp=2, nbind=0)
```

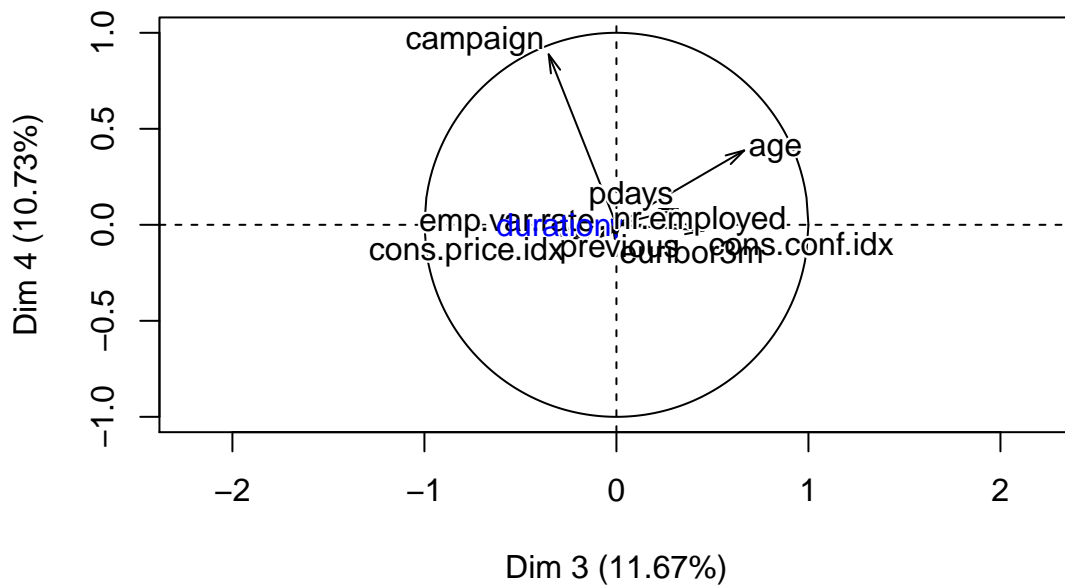
```
##
## Call:
## PCA(X = df[, vars_con], quanti.sup = 2, graph = FALSE)
##
## Eigenvalues
##          Dim.1 Dim.2 Dim.3 Dim.4 Dim.5 Dim.6 Dim.7
## Variance      3.90  1.37  1.05  0.97  0.86  0.43  0.39
## % of var.     43.34 15.21 11.67 10.73  9.53  4.75  4.38
## Cumulative % of var. 43.34 58.55 70.22 80.95 90.48 95.24 99.61
##          Dim.8 Dim.9
## Variance      0.02  0.01
## % of var.     0.27  0.12
## Cumulative % of var. 99.88 100.00
##
## Variables
##          Dim.1  ctr cos2  Dim.2  ctr cos2
## age          | -0.02  0.01  0.00 |  0.35  8.73  0.12 |
## campaign     |  0.20  1.03  0.04 |  0.01  0.01  0.00 |
## pdays        |  0.43  4.84  0.19 | -0.71 37.11  0.51 |
## previous     | -0.59  9.05  0.35 |  0.55 21.75  0.30 |
## emp.var.rate |  0.97 23.96  0.93 |  0.17  2.19  0.03 |
## cons.price.idx |  0.75 14.49  0.57 |  0.25  4.49  0.06 |
## cons.conf.idx |  0.16  0.68  0.03 |  0.56 23.16  0.32 |
## euribor3m    |  0.97 23.91  0.93 |  0.19  2.54  0.03 |
## nr.employed  |  0.93 22.02  0.86 |  0.01  0.02  0.00 |
##
```



```
#veure eixos 3 i 4:
res.pca<-PCA(df[, vars_con], quanti.sup=2, axes=3:4)
```


Variables factor map (PCA)

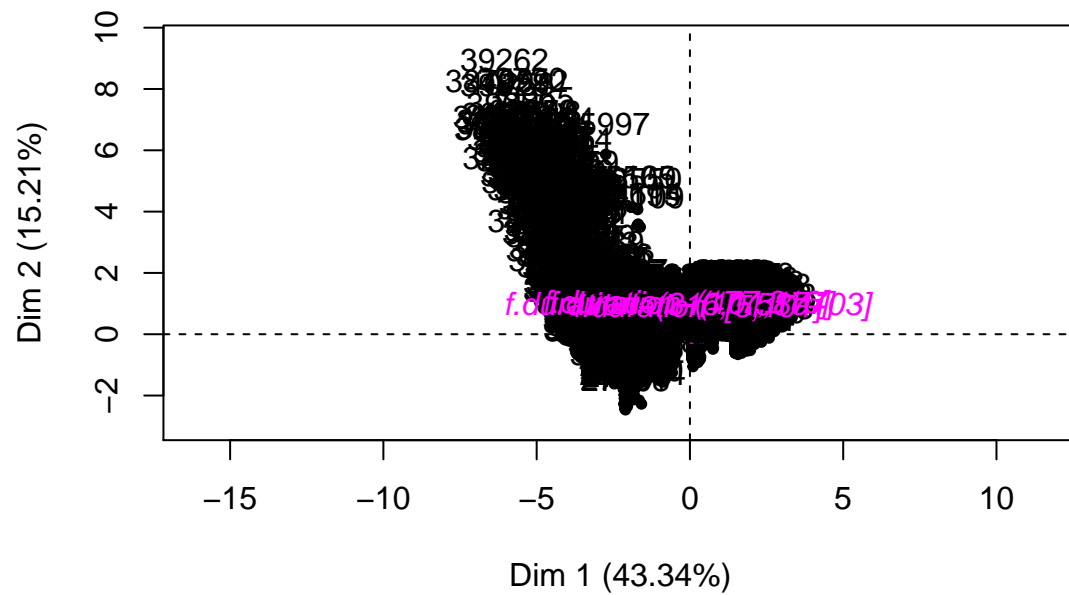

Com que es difícil extreure conclusions a partir dels noms de les variables numèriques, en els gràfics següents es pot observar el posicionament de les dues variables suplementàries “f.duration” i “f.euribor3m” en el mapa de factors dels individus. En el cas de f.duration, si es mira al mapa de factors ampliat on només es representa aquesta variable, sembla ser que té una tendència a créixer cap al 2n i 3r quadrant compostat per les dues primeres dimensions. En el cas de f.euribor3m, de la mateixa manera, també es pot trobar una progressió de les dades al llarg del primer eix, ja que el valor de l’euribor3m augmenta amb el valor de la primera dimensió de les dades.

```
par(mfrow=c(1,1))

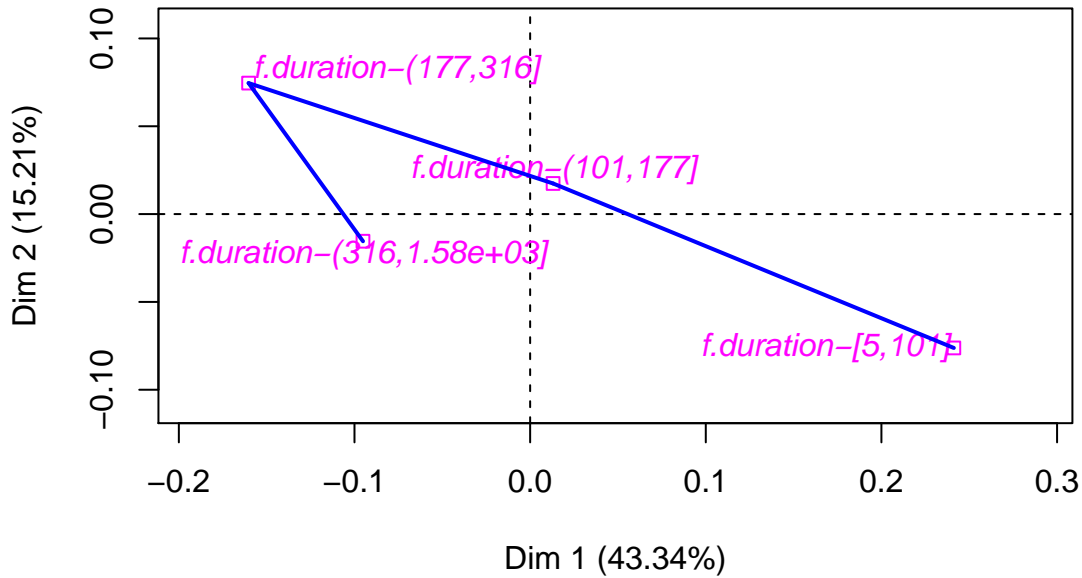
#ara afegim dues variables suplementàries!
res.pca<-PCA( df[, c("f.duration", vars_con) ], quanti.sup=3, quali.sup=1, graph = FALSE )
plot.PCA(res.pca, choix = c("ind") )
```

Individuals factor map (PCA)

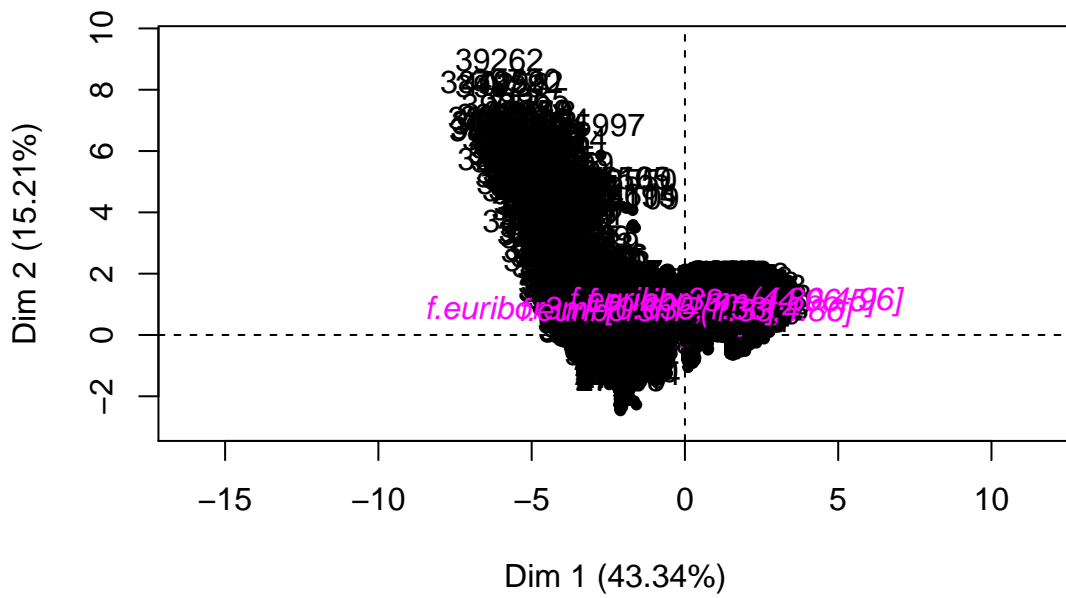
```
#Unir punts de variables suplementaries en el factor map per a una bona representacio:
plot.PCA(res.pca, choix="ind", invisible="ind")
lines(res.pca$quali.sup$coord[1:2, 1:2], col="blue", lwd="2")
lines(res.pca$quali.sup$coord[2:3, 1:2], col="blue", lwd="2")
lines(res.pca$quali.sup$coord[3:4, 1:2], col="blue", lwd="2")
```

Individuals factor map (PCA)


```
res.pca<-PCA( df[, c("f.euribor3m", vars_con) ], quanti.sup=3, quali.sup=1, graph = FALSE )
plot.PCA(res.pca, choix = c("ind") )
```

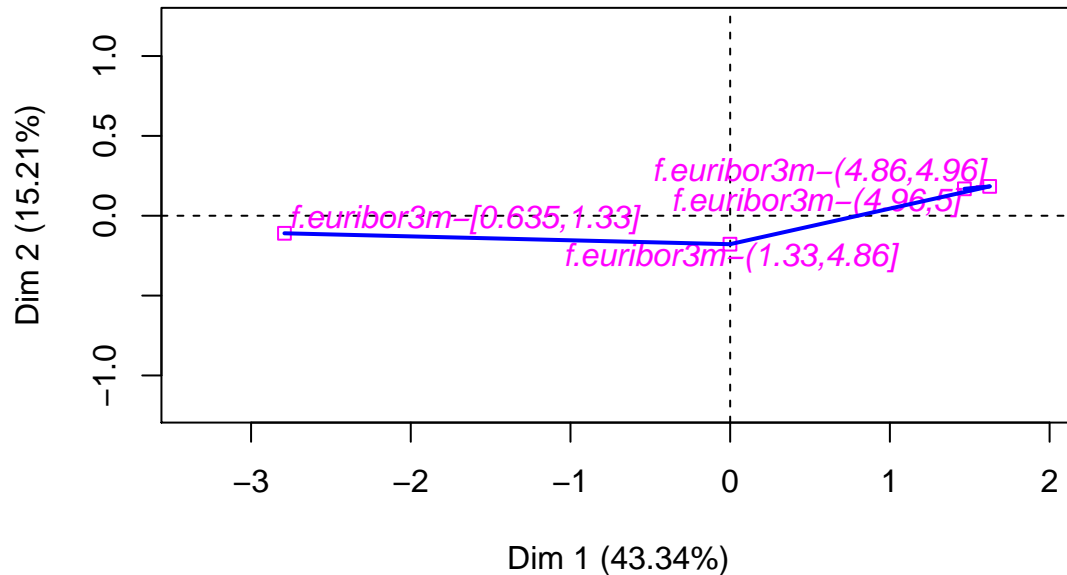
Individuals factor map (PCA)


```
plot.PCA(res.pca, choix="ind", invisible="ind")
lines(res.pca$quali.sup$coord[1:2, 1:2], col="blue", lwd="2")
```

```
lines(res.pca$quali.sup$coord[2:3, 1:2], col="blue", lwd="2")
lines(res.pca$quali.sup$coord[3:4, 1:2], col="blue", lwd="2")
```

Individuals factor map (PCA)

K-Means Classification (Partitioning - Supervised learning)

K-means es un algoritme de clustering que te com a objectiu agrupar les observacions en un determinat nombre de grups o clusters els quals comparteixin caracteristiques similars. Dit d'altra manera, agrupa els individus de manera que els que estan dins un mateix cluster tinguin unes distancies euclidianes entre ells mes petites que respecte els individus d'altres clusters. Cal tenir en compte que com que el parametre passat a la crida *kmeans* es el numero de clusters que s'han d'obtenir (i no el conjunt inicial de centres), es seleccionen aleatoriament un conjunt inicial de *k* centres de cluster. Això vol dir que aquesta seleccio aleatoria pot tenir gran influencia en el resultat final, el qual sera diferent en cada execucio de l'algoritme. Per tal de reduir soroll de les dades innecessari, treballarem nomes amb les 4 primeres dimensions obtingudes del PCA.

L'objecte retornat per la crida *kmeans* ens permet consultar diferents atributs. L'atribut *withinss* correspon a la suma del quadrat de les distancies inter-cluster, es a dir, hi ha un valor per a cada cluster. L'atribut *betweenss* es un sol valor mig que correspon a la suma del quadrat de les distancies inter-cluster. A partir d'aquest valor mig i el total de les distancies totss podem obtenir el nivell de representacio que obtenim nomes amb els centres de gravetat dels clusters sobre el conjunt de les dades.

```
#only 4 significant axes in order to avoid unnecessary noise
dclu<-res.pca$ind$coord[,1:4]
```

```
#fixed number of clusters (a random set of rows are chosen as the initial centers)
kcla<-kmeans(dclu, 4)
summary(kcla)
```

```
##          Length Class  Mode
## cluster    4986  -none- numeric
```

```
## centers      16  -none- numeric
## totss       1  -none- numeric
## withinss    4  -none- numeric
## tot.withinss 1  -none- numeric
## betweenss   1  -none- numeric
## size        4  -none- numeric
## iter        1  -none- numeric
## ifault      1  -none- numeric
```

```
table(kcla$cluster)
```

```
##
##      1      2      3      4
## 196 3023 1447  320
```

```
attributes(kcla)
```

```
## $names
## [1] "cluster"      "centers"      "totss"        "withinss"
## [5] "tot.withinss" "betweenss"    "size"         "iter"
## [9] "ifault"
##
## $class
## [1] "kmeans"
```

```
#INTRA-CLUSTER DISTANCES
```

```
kcla$withinss
```

```
## [1] 1196.395 3916.989 4162.570 1231.170
```

```
#$withinss: is the within cluster sum of squares.
#So it results in a vector with a number for each cluster.
```

```
#INTER-CLUSTER DISTANCES
```

```
kcla$betweenss
```

```
## [1] 25819.84
```

```
#$betweenss: is the between clusters sum of squares.
#In fact it is the mean of distances between cluster centers.
```

```
# Some equalities may help to understand:
```

```
#      $tot.withinss = sum($withinss)
```

```
#      $totss = $tot.withinss + $betweenss
```

```
kcla$tot.withinss
```

```
## [1] 10507.12
```

```
kcla$totss
```

```
## [1] 36326.97
```

```
kcla$betweenss/kcla$totss
```

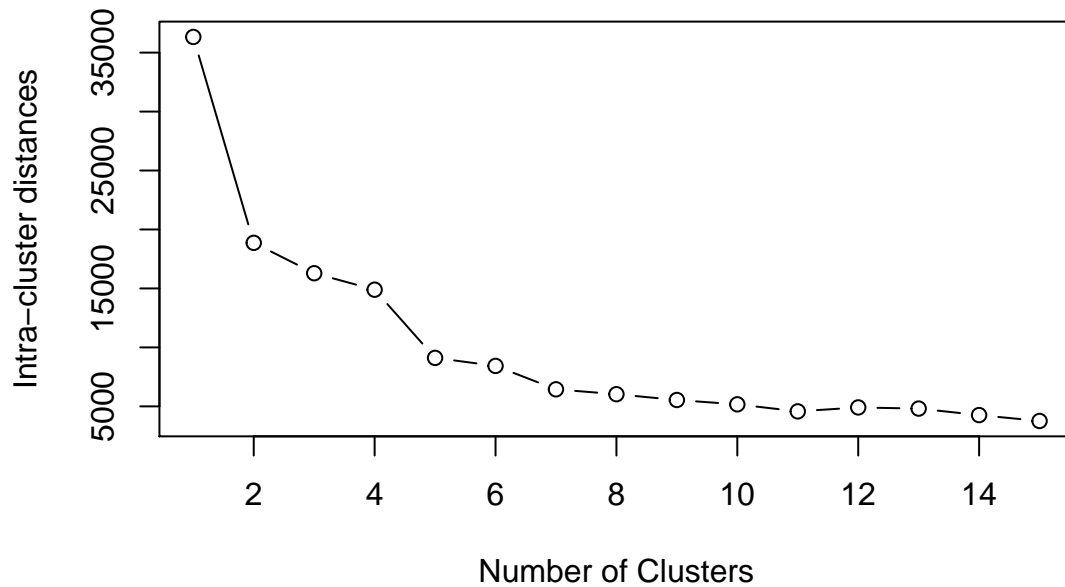
```
## [1] 0.7107624
```

```
#noms amb els centres de gravetat estariem obtenint una representacio de les dades del X%
```

Si executem k-means per a diferents valors k podem observar com evolucionen les distancies intra-clusters o el % de representacio obtingut en cada cas. L'execucio d'unes quantes vegades del seguent chunk de codi ens ha ajudat en la seleccio del nombre de clusters, ja que per la regla de l'ultim colze agafem una k=4.

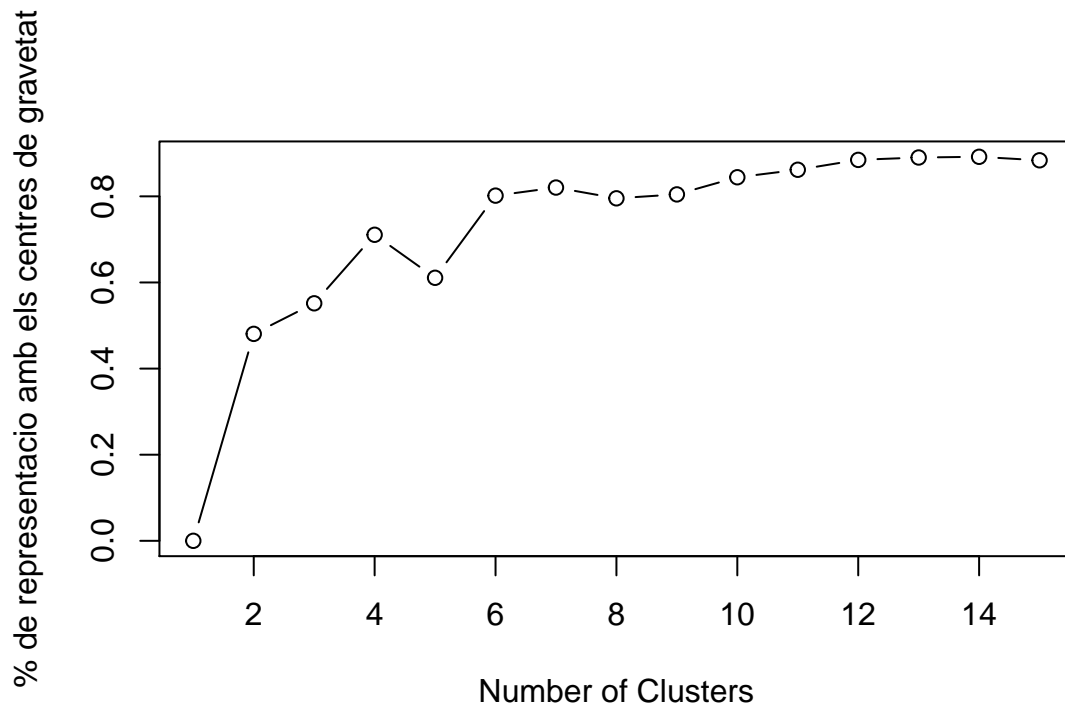
```
wss <- sum(kmeans(dclu,1)$withinss) #k=1
for (i in 2:15) wss[i] <- sum(kmeans(dclu,i)$withinss) #k=2to15

plot(1:15, wss, type="b", xlab="Number of Clusters", ylab="Intra-cluster distances")
```



```
km<-kmeans(dclu,1)
repr <- km$betweenss/km$totss #k=1
for (i in 2:15){
  km<-kmeans(dclu,i)
  repr[i] <- km$betweenss/km$totss
}

plot(1:15, repr, type="b", xlab="Number of Clusters", ylab="% de representacio amb els centres de grave")
```


Descripcio dels clusters

En el **primer cluster** podem observar com les mostres que l'integren es trobaven en un situacio economica poc favorable, els factors socio economicos sobrepassen els valors mitjans en perjudici de la poblacio. A més, l'edat es troba per sota de la mitjana global, la mitjana de contactes anteriors tambe es superior i el nombre de contactes en la present campanya es troba lleugerament per sobre. Per al **segon cluster**, podem observar com els contactes en la present campanya es troba més de 8 punts per sobre de la mitjana global. En relació als factors socio economicos no en podem treure conclusions clares, l'index de preus al consumidor i el nombre de empleats es troben per sobre de la mitjana mentre que l'euribor i la variació no son favorables. El nombre de dies transcorreguts des de l'últim contacte incrementa lleugerament i els contactes previs decauen de manera mes drastica. Com a característica principal del **tercer cluster** podem destacar que els contactes en la present campanya augmenten en 0.3 punts respecte a la mitjana global. Altres caracteristiques amb les quals descriure el cluster poden ser el lleuger increment en la duracio de les trucades i una lleugera baixada dels contactes en la present campanya. El valors oferts pels factors socio-economicos no ens mostren una tendencia clara de la situació³ socio-economica dels integrants del cluster. Per acabar, en el ***quart cluster** podem observar com l'edat es troba 7 anys per sobre de la mitjana global i els valors socio-economicos ofereixen condicions menys favorables que les que ofereix la mitjana global. El dies transcorreguts des del ultim contacte augmenten lleugerament, mentre que els contactes en la present campanya i el nombre de contactes previs presenten valors inferiors respecte la mitjana global.

```
kclusters<-as.data.frame(kcla$cluster)
colnames(kclusters) = c("kcluster")
dades_cl<-merge(df[,vars_con], kclusters, by=0) #merge by row.names
dades_cl<-dades_cl[,-1] #eliminem columna row.names (correspon als num de fila anteriors)

dades_cl$kcluster<-as.factor(dades_cl$kcluster)
catdes(dades_cl, 11) #catdes per kcluster
```

```
##
```

```
## Link between the cluster variable and the quantitative variables
```



```

## =====
##              Eta2      P-value
## campaign      0.550954418  0.000000e+00
## pdays         0.843397506  0.000000e+00
## previous       0.497123213  0.000000e+00
## emp.var.rate   0.885174767  0.000000e+00
## cons.price.idx 0.466478991  0.000000e+00
## euribor3m      0.968786556  0.000000e+00
## nr.employed    0.854396978  0.000000e+00
## cons.conf.idx  0.156579598  1.331688e-183
## age            0.007413433  4.436231e-08
## duration       0.004163600  1.164812e-04
##
## Description of each cluster by quantitative variables
## =====
## $`1`
##              v.test Mean in category Overall mean sd in category
## previous      47.006702      1.7040816    0.15984757    0.8476761
## cons.conf.idx 10.701121     -36.9015306  -40.42591256    6.6506826
## age           4.807612      43.5867347    40.06799037    15.2016254
## campaign      -3.491970      1.9285714     2.53512993     1.4160163
## cons.price.idx -8.941565      93.2074031    93.57245006     0.7438635
## emp.var.rate  -20.992479     -2.2653061     0.06446049     0.8827256
## euribor3m     -21.618653      0.9852041     3.61448034     0.6460893
## nr.employed   -26.738597     5032.1142857  5166.47621340    50.3600384
## pdays        -64.840841      6.9795918    18.52647413     5.0678651
##              Overall sd      p.value
## previous      0.4691873  0.000000e+00
## cons.conf.idx  4.7037753  1.005546e-26
## age           10.4532458  1.527439e-06
## campaign       2.4808187  4.794719e-04
## cons.price.idx 0.5830800  3.836987e-19
## emp.var.rate   1.5850448  7.683224e-98
## euribor3m      1.7370025  1.199253e-103
## nr.employed    71.7679377  1.675774e-157
## pdays         2.5433666  0.000000e+00
##
## $`2`
##              v.test Mean in category Overall mean sd in category
## euribor3m      60.27191      4.80935925    3.61448034    0.2809108
## emp.var.rate    57.09961      1.09741978     0.06446049    0.5004926
## nr.employed     55.65945     5212.06708568  5166.47621340   17.7798692
## cons.price.idx  40.44479      93.84160304    93.57245006     0.3883514
## cons.conf.idx   20.00076     -39.35216672  -40.42591256     2.9906074
## pdays          16.31272      19.00000000    18.52647413     0.0000000
## campaign       -17.33235      2.04437903     2.53512993     1.1987427
## previous       -25.09387      0.02547139     0.15984757     0.1575519
##              Overall sd      p.value
## euribor3m      1.7370025  0.000000e+00
## emp.var.rate    1.5850448  0.000000e+00
## nr.employed     71.7679377  0.000000e+00
## cons.price.idx  0.5830800  0.000000e+00
## cons.conf.idx   4.7037753  5.424298e-89
## pdays          2.5433666  8.014910e-60

```

```
## campaign      2.4808187  2.681214e-67
## previous      0.4691873  5.802097e-139
##
## $`3`
##              v.test Mean in category Overall mean sd in category
## previous      10.154358      0.2653766      0.15984757      0.4805084
## pdays         8.344120      18.9965446      18.52647413      0.1083352
## duration       1.976647     260.7090532     250.62194144     230.6955148
## age            -3.161983     39.3358673     40.06799037     12.3015208
## campaign      -8.141244      2.0877678      2.53512993      1.5373384
## cons.conf.idx -26.840556    -43.2223912    -40.42591256      6.1255475
## cons.price.idx -45.767655     92.9813511     93.57245006      0.4485074
## nr.employed   -55.561025    5078.1531444   5166.47621340     38.5615601
## emp.var.rate  -59.764486     -2.0337941      0.06446049      0.5599866
## euribor3m     -62.693709      1.2023663      3.61448034      0.2507120
##              Overall sd      p.value
## previous      0.4691873  3.168895e-24
## pdays         2.5433666  7.174593e-17
## duration       230.3904064  4.808160e-02
## age            10.4532458  1.566989e-03
## campaign       2.4808187  3.912382e-16
## cons.conf.idx  4.7037753  1.087242e-158
## cons.price.idx  0.5830800  0.000000e+00
## nr.employed    71.7679377  0.000000e+00
## emp.var.rate    1.5850448  0.000000e+00
## euribor3m      1.7370025  0.000000e+00
##
## $`4`
##              v.test Mean in category Overall mean sd in category
## campaign      52.399372      9.565625  2.535130e+00      4.1917411
## emp.var.rate   13.494227      1.221250  6.446049e-02      0.4830098
## nr.employed    13.137136     5217.467500  5.166476e+03     20.5272488
## euribor3m      13.091301      4.844319  3.614480e+00      0.4266389
## cons.price.idx 11.219672      93.926263  9.357245e+01      0.3911105
## pdays         3.442468      19.000000  1.852647e+01      0.0000000
## age            2.848041      41.678125  4.006799e+01      9.5009616
## duration       -3.911171     201.887500  2.506219e+02     228.3486777
## previous       -6.053037      0.006250  1.598476e-01      0.0788095
##              Overall sd      p.value
## campaign       2.4808187  0.000000e+00
## emp.var.rate    1.5850448  1.691208e-41
## nr.employed    71.7679377  2.017171e-39
## euribor3m      1.7370025  3.692280e-39
## cons.price.idx  0.5830800  3.264776e-29
## pdays         2.5433666  5.764313e-04
## age            10.4532458  4.398926e-03
## duration       230.3904064  9.184971e-05
## previous       0.4691873  1.421399e-09
```

Hierarchical Clustering (Unsupervised learning)

Aquest punt compren la realització d'una clusterització aglomerativa jerarquitzada dels individus. HCPC de la llibreria FactoMineR utilitza les distàncies de entre clusters diferents, per tal de minimitzar la inèrcia

inter-cluster.

La primera de les comandes HCPC esta comentada ja que requereix l'interaccio de l'usuari per a triar per on tallar l'arbre de clusters que es mostra a l'usuari. Despres d'estar interactuant amb diferents opcions de numero de clusters, s'ha decidit finalment agafar `nb.clust = 7`, tal i com es pot veure a continuacio. Es mostren els grafics corresponents a l'arbre el qual s'ha tallat a l'altura de 7 clusters, aixi com el mapa de factors de les dues primeres dimensions del PCA.

```
#PCA calculat amb 4 significant axes:
```

```
vars_con<-names(df)[c(1, 12:14, 16:20)]; vars_con
```

```
## [1] "age"          "campaign"      "pdays"        "previous"
## [5] "emp.var.rate" "cons.price.idx" "cons.conf.idx" "euribor3m"
## [9] "nr.employed"
```

```
res.pca<-PCA( df[, c("duration", "y", "loan", "month", "job", "poutcome", "education", "housing", vars_
```

```
#res.hcpc<-HCPC(res.pca, order=TRUE)
```

```
res.hcpc<-HCPC(res.pca, nb.clust=7, order=TRUE, graph=FALSE); res.hcpc
```

```
## **Results for the Hierarchical Clustering on Principal Components**
```

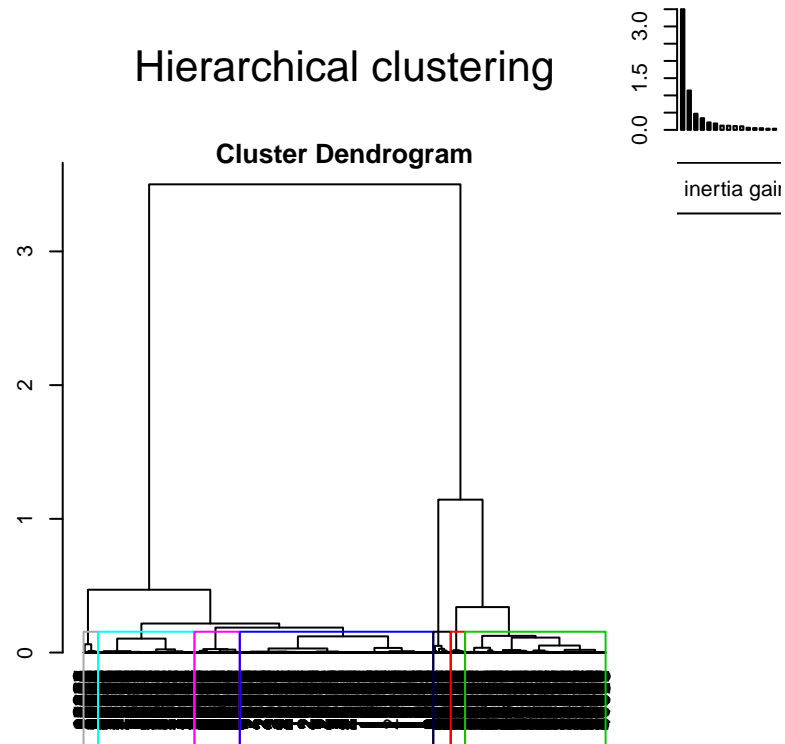
```
##      name
## 1  "$data.clust"
## 2  "$desc.var"
## 3  "$desc.var$quanti.var"
## 4  "$desc.var$quanti"
## 5  "$desc.var$test.chi2"
## 6  "$desc.axes$category"
## 7  "$desc.axes"
## 8  "$desc.axes$quanti.var"
## 9  "$desc.axes$quanti"
## 10 "$desc.ind"
## 11 "$desc.ind$para"
## 12 "$desc.ind$dist"
## 13 "$call"
## 14 "$call$t"
##      description
## 1  "dataset with the cluster of the individuals"
## 2  "description of the clusters by the variables"
## 3  "description of the cluster var. by the continuous var."
## 4  "description of the clusters by the continuous var."
## 5  "description of the cluster var. by the categorical var."
## 6  "description of the clusters by the categories."
## 7  "description of the clusters by the dimensions"
## 8  "description of the cluster var. by the axes"
## 9  "description of the clusters by the axes"
## 10 "description of the clusters by the individuals"
## 11 "parangons of each clusters"
## 12 "specific individuals"
## 13 "summary statistics"
## 14 "description of the tree"
```

```
attributes(res.hcpc)
```

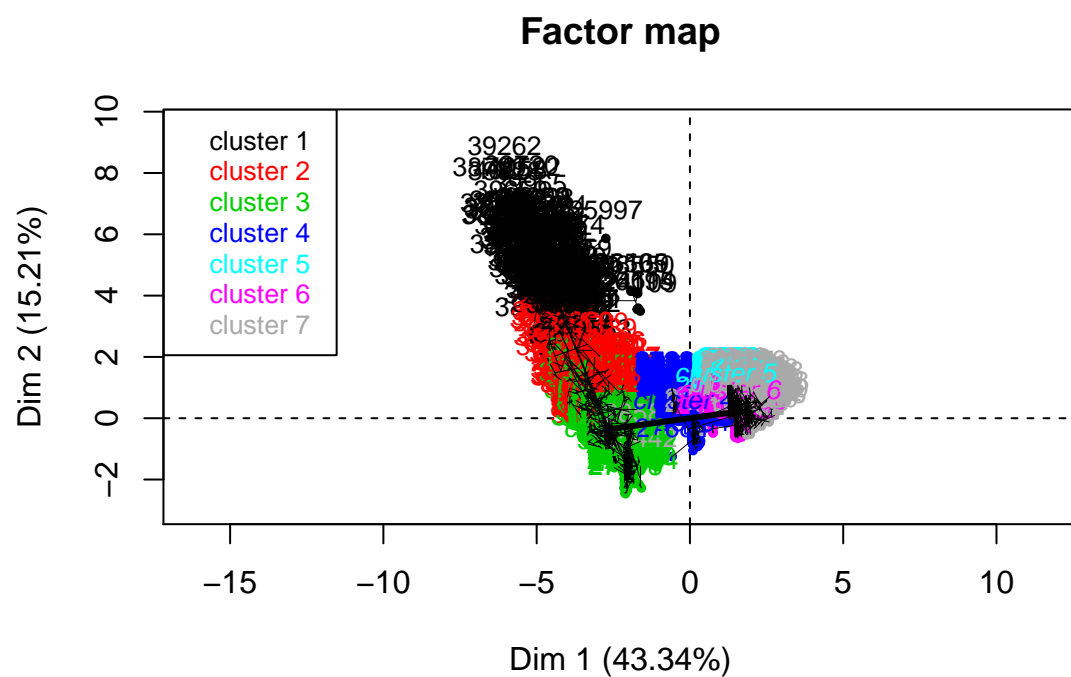
```
## $names
## [1] "data.clust" "desc.var"   "desc.axes" "call"      "desc.ind"
```

```
##
## $class
## [1] "HCPC"
```

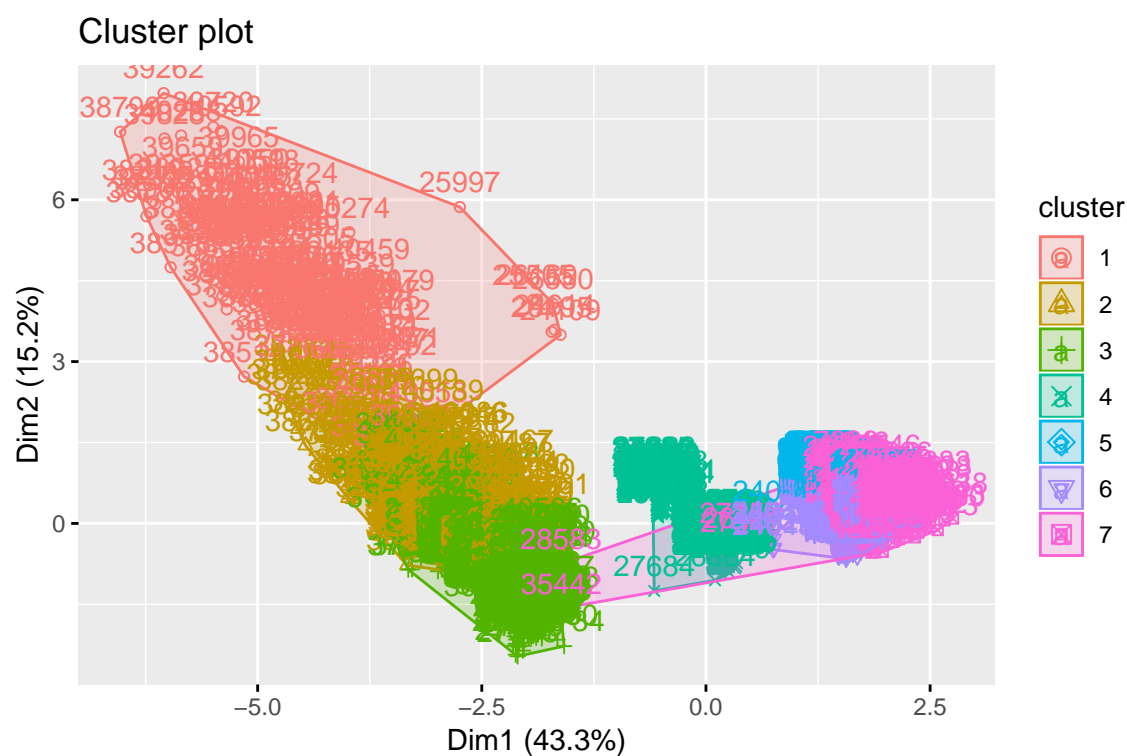
```
plot.HCPC(res.hcpc, choice="tree")
```



```
plot.HCPC(res.hcpc, choice="map")
```

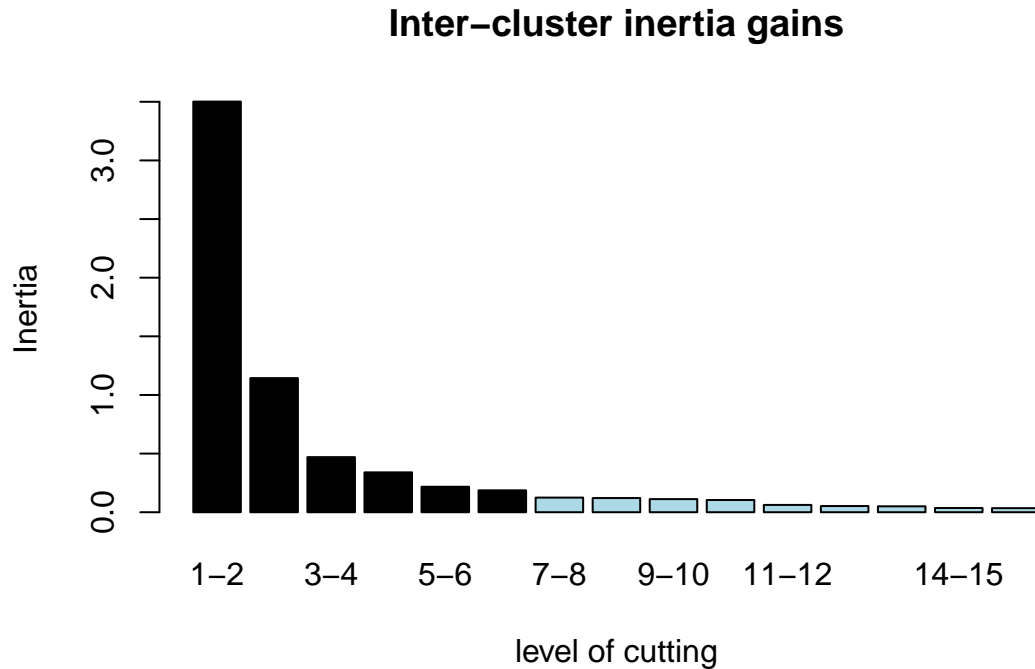


```
fviz_cluster(res.hcpc)
```


a la suma de tots els guanys d'inèrcies *inert.gain*. Amb la selecció de 6 clusters que hem agafat estariem obtenint una representació de les dades del 80.4%, la qual és molt bona! Finalment, també podem veure la distribució en nombre d'individus en els diferents clusters.

```
plot.HCPC(res.hcpc, choice="bar")
```



```
res.hcpc$call$t$inert.gain[1:6]
```

```
## [1] 3.5016630 1.1436272 0.4699006 0.3400760 0.2171351 0.1867086
```

```
sum(res.hcpc$call$t$inert.gain)
```

```
## [1] 7.285793
```

```
res.hcpc$call$t$within[1:7]
```

```
## [1] 7.285793 3.784130 2.640503 2.170602 1.830526 1.613391 1.426683
```

```
#X clusters corresponen al %? d'inèrcia
```

```
sum(res.hcpc$call$t$inert.gain[1:6]) / sum(res.hcpc$call$t$inert.gain) * 100
```

```
## [1] 80.41829
```

```
table(res.hcpc$data.clust$clust) #nombre d'individus en cada cluster
```

```
##
```

```
## 1 2 3 4 5 6 7
```

```
## 176 313 1155 430 1268 1441 203
```

Sobre les variables categòriques que han estat incloses com a suplementàries

Aquí analitzarem la representació i relació de les variables categòriques que s'han inclòs com a suplementàries en el PCA destinat a la clusterització jeràrquica. Aquestes variables han estat les següents: “y”, “loan”,

“month”, “job”, “poutcome”, “education” i “housing”.

En un primer output basat en el *test chi2* veiem rapidament quines d'aquestes variables discretes suplementaries estan significativament ($p\text{-value} < 0.05$) relacionades globalment amb la particio de clusters establerta. Les variables “month” i “poutcome” tenen un p-valor tan baix que R no el pot representar i ens el marca com a 0; de la mateixa manera, les variables “y(target)”, “job”, “education” i “housing” estan tambe relacionades amb el particionament seleccionat.

En un segon output desglosat per numero de cluster veiem la sobrerrepresentacio i infrarepresentacio de diferents categories en els diferents clusters, ajudant aixi a caracteritzar els diferents grups formats. La presentacio de les dades es la mateixa que la mostrada en el catdes pero amb el numero de cluster com a variable fixada, per tant seran interpretades de la mateixa manera descrita en el primer deliverable. En una primera **descripcio general**, podem veure com els clusters 1 i 2, i en menor mesura el 3, tenen una sobrerrepresentacio d'acceptacio de producte financer. Pel que fa a la resta de clusters, tenen una infrarepresentacio del mateix. El 71% d'acceptacions del producte financer es troben als 3 primers clusters, mentres que el 29% restant es troben als altres 4. Cada cluster a mes, te un lleuger esbiaix en certes catergoreis professionals i d'educacio. El **primer cluster** es troba caracteritzat per una immensa sobrerrepresentacio dels clients amb acceptacio d'una campanya anterior (poutcome-success es un 86% dins el cluster 1 respecte un 3% global); aixi es tradueix tambe en que el 97% d'individus que havien acceptat anteriorment un producte estan situats en aquest cluster. El **segon cluster** es troba sobrerrepresentat pels individus retirats (27% respecte un 4% global), el 41% dels quals pertanyen a aquest cluster. Tamb? trobem que mes de la meitat de trucades realitzades als mesos d'octubre, setembre i desembre son classificades dins del cluster numero 2. A mes a mes, el segon i en especial el **tercer cluster** (59% dels poutcome-failure pertanyen a aquest) es troben forca sobrerrepresentats per individus que anteriorment no van acceptar una campanya (pero aquesta si). Tambe inclouen una sobrerrepresentacio d'individus housing=yes. Aquest tercer cluster compren a mes una sobrerrepresentacio dels mesos d'abril, maig i marc. El 99.7% d'individus del **quart cluster** van ser contactats el mes de novembre, el que es tradueix en una immensa sobrerrepresentacio en aquest grup, que a mes no va acceptar el producte financer (97.0%). El **cinque cluster**, **sise cluster** i **sete cluster** estan formats integrament per individus dels quals no es te informacio d'exit o fracas en contactes de campanyes anteriors. El cinque cluster te una sobrerrepresentacio dels mesos agost i maig; mentres que el sise i sete clusters la tenen dels mesos juliol i juny. Aquests dos ultims clusters tenen a mes una sobrerrepresentacio housing=no (i infra de housing=yes), essent el sete cluster lleugerament diferent del sise pel fet de contenir tambe una sobrerrepresentacio de l'agost i una major infrarepresentacio d'acceptacio del producte financer.

```
# Factors globally related to clustering partition:
```

```
res.hcpc$desc.var$test.chi2
```

```
##           p.value df
## month      0.000000e+00 54
## poutcome    0.000000e+00 12
## y           4.530266e-154  6
## job         1.045918e-146 60
## education   2.331835e-28 30
## housing     2.178875e-07  6
```

```
# Categories over/under represented in each cluster:
```

```
res.hcpc$desc.var$category
```

```
## $`1`
##           Cla/Mod  Mod/Cla  Global
## poutcome=poutcome=success  96.794872 85.795455 3.1287605
## y=y=yes                    18.850987 59.659091 11.1712796
## month=month-oct            19.587629 10.795455 1.9454473
## month=month-mar            22.727273  8.522727 1.3237064
## month=month-sep            18.032787  6.250000 1.2234256
## month=month-dec            26.923077  3.977273 0.5214601
```

```

## job=job-retired          9.268293 10.795455  4.1115122
## education=education-university.degree 5.051151 44.886364 31.3678299
## job=job-student        10.000000  5.681818  2.0056157
## month=month-nov         5.719921 16.477273 10.1684717
## job=job-housemaid       8.148148  6.250000  2.7075812
## job=job-admin.          4.494382 31.818182 24.9899719
## poutcome=poutcome-failure 5.241090 14.204545  9.5667870
## education=education-basic.9y 2.086050  9.090909 15.3830726
## job=job-services        1.405622  3.977273  9.9879663
## job=job-blue-collar     1.964133 13.068182 23.4857601
## month=month-jul         1.326900  6.250000 16.6265544
## month=month-may         1.378518 13.636364 34.9177698
## y=y-no                  1.603071 40.340909 88.8287204
## poutcome=poutcome-nonexistent 0.000000  0.000000 87.3044525
##
##              p.value      v.test
## poutcome=poutcome-success 3.881038e-254 34.051314
## y=y-yes                  2.249261e-57 15.964754
## month=month-oct         6.983202e-10  6.166468
## month=month-mar         5.595931e-09  5.828406
## month=month-sep         7.963183e-06  4.466171
## month=month-dec         2.444489e-05  4.219865
## job=job-retired         1.204719e-04  3.845164
## education=education-university.degree 1.343088e-04  3.818421
## job=job-student        3.281252e-03  2.940082
## month=month-nov         8.467352e-03  2.632843
## job=job-housemaid       1.043595e-02  2.561039
## job=job-admin.          3.744524e-02  2.080876
## poutcome=poutcome-failure 4.315053e-02  2.022250
## education=education-basic.9y 1.353542e-02 -2.469362
## job=job-services        3.081976e-03 -2.959441
## job=job-blue-collar     4.706686e-04 -3.496917
## month=month-jul         3.415301e-05 -4.143845
## month=month-may         1.098069e-10 -6.452794
## y=y-no                  2.249261e-57 -15.964754
## poutcome=poutcome-nonexistent 7.847689e-169 -27.695786
##
## $`2`
##
##              Cla/Mod    Mod/Cla    Global
## job=job-retired        40.975610 26.8370607  4.1115122
## month=month-oct        58.762887 18.2108626  1.9454473
## y=y-yes                18.312388 32.5878594 11.1712796
## month=month-sep        55.737705 10.8626198  1.2234256
## poutcome=poutcome-failure 18.867925 28.7539936  9.5667870
## month=month-dec        61.538462  5.1118211  0.5214601
## month=month-aug        10.329986 23.0031949 13.9791416
## education=education-basic.4y 10.318949 17.5718850 10.6899318
## education=education-university.degree 8.056266 40.2555911 31.3678299
## month=month-mar        16.666667  3.5143770  1.3237064
## housing=housing-yes     7.192661 62.6198083 54.6530285
## poutcome=poutcome-success 1.923077  0.9584665  3.1287605
## housing=housing-no      5.174701 37.3801917 45.3469715
## job=job-entrepreneur    1.298701  0.6389776  3.0886482
## education=education-high.school 4.515599 17.5718850 24.4283995
## month=month-jun        3.374233  7.0287540 13.0766145

```



```

## job=job-services                2.208835  3.5143770  9.9879663
## education=education-basic.9y    2.346806  5.7507987 15.3830726
## month=month-jul                 2.412545  6.3897764 16.6265544
## poutcome=poutcome-nonexistent   5.053986 70.2875399 87.3044525
## job=job-blue-collar             1.707942  6.3897764 23.4857601
## y=y-no                          4.764055 67.4121406 88.8287204
## month=month-may                 1.608271  8.9456869 34.9177698
##                                p.value    v.test
## job=job-retired                 3.206853e-50 14.901828
## month=month-oct                 6.590944e-45 14.061041
## y=y=yes                         3.834595e-26 10.576387
## month=month-sep                 8.371333e-26 10.502960
## poutcome=poutcome-failure       9.880353e-24 10.042825
## month=month-dec                 1.246107e-13  7.411785
## month=month-aug                 8.737157e-06  4.446276
## education=education-basic.4y    1.483350e-04  3.793840
## education=education-university.degree 6.031404e-04  3.430198
## month=month-mar                 3.078719e-03  2.959767
## housing=housing-yes             3.315110e-03  2.936900
## poutcome=poutcome-success       1.178823e-02 -2.518421
## housing=housing-no              3.315110e-03 -2.936900
## job=job-entrepreneur            3.124217e-03 -2.955244
## education=education-high.school 2.715285e-03 -2.998257
## month=month-jun                 4.715598e-04 -3.496412
## job=job-services                1.072126e-05 -4.402091
## education=education-basic.9y    6.730357e-08 -5.398225
## month=month-jul                 3.048594e-08 -5.538623
## poutcome=poutcome-nonexistent   1.400973e-16 -8.264657
## job=job-blue-collar             1.157386e-16 -8.287413
## y=y-no                          3.834595e-26 -10.576387
## month=month-may                 5.102772e-28 -10.973892
##
## $`3`
##                                Cla/Mod    Mod/Cla    Global
## month=month-apr                 87.741935 23.5497835  6.2174087
## month=month-may                 39.402642 59.3939394 34.9177698
## poutcome=poutcome-failure       59.329140 24.5021645  9.5667870
## job=job-student                60.000000  5.1948052  2.0056157
## month=month-mar                 60.606061  3.4632035  1.3237064
## y=y=yes                         33.572711 16.1904762 11.1712796
## housing=housing-yes             25.614679 60.4329004 54.6530285
## job=job-blue-collar             26.985482 27.3593074 23.4857601
## education=education-high.school 26.026273 27.4458874 24.4283995
## education=education-basic.9y    26.075619 17.3160173 15.3830726
## month=month-dec                 7.692308  0.1731602  0.5214601
## month=month-oct                 14.432990  1.2121212  1.9454473
## job=job-management              18.734793  6.6666667  8.2430806
## job=job-housemaid               12.592593  1.4718615  2.7075812
## job=job-technician              18.718593 12.9004329 15.9647012
## education=education-basic.4y    16.510319  7.6190476 10.6899318
## housing=housing-no              20.212295 39.5670996 45.3469715
## y=y-no                          21.855949 83.8095238 88.8287204
## job=job-retired                 6.341463  1.1255411  4.1115122
## month=month-jun                 12.269939  6.9264069 13.0766145

```

```

## poutcome=poutcome-success      1.282051  0.1731602  3.1287605
## month=month-nov                 3.353057  1.4718615 10.1684717
## poutcome=poutcome-nonexistent 19.986216 75.3246753 87.3044525
## month=month-aug                 1.865136  1.1255411 13.9791416
## month=month-jul                 1.809409  1.2987013 16.6265544
##                                p.value    v.test
## month=month-apr                 8.449977e-140 25.170408
## month=month-may                 6.491023e-85  19.526860
## poutcome=poutcome-failure       2.400092e-72  17.988443
## job=job-student                1.919893e-15  7.946413
## month=month-mar                 7.101962e-11  6.518488
## y=y=yes                         2.708602e-09  5.948349
## housing=housing=yes             6.372241e-06  4.513646
## job=job-blue-collar             4.638064e-04  3.500833
## education=education-high.school 6.941146e-03  2.699655
## education=education-basic.9y    3.965890e-02  2.057284
## month=month-dec                 4.946472e-02 -1.964564
## month=month-oct                 3.354840e-02 -2.125458
## job=job-management              2.394486e-02 -2.258013
## job=job-housemaid               1.872587e-03 -3.109730
## job=job-technician              9.690944e-04 -3.299349
## education=education-basic.4y    7.133660e-05 -3.971783
## housing=housing-no              6.372241e-06 -4.513646
## y=y-no                          2.708602e-09 -5.948349
## job=job-retired                 5.601283e-11 -6.554008
## month=month-jun                 6.684182e-14 -7.493929
## poutcome=poutcome-success       8.577891e-16 -8.045664
## month=month-nov                 7.092964e-39 -13.041624
## poutcome=poutcome-nonexistent   4.123377e-39 -13.082912
## month=month-aug                 3.750561e-66 -17.179978
## month=month-jul                 1.381625e-80 -19.011049
##
## $`4`
##                                Cla/Mod    Mod/Cla    Global
## month=month-nov                 84.615385 99.7674419 10.168472
## y=y-no                          9.415218 96.9767442 88.828720
## job=job-management              17.761557 16.9767442 8.243081
## poutcome=poutcome-failure       16.561845 18.3720930 9.566787
## job=job-entrepreneur            23.376623 8.3720930 3.088648
## education=education-university.degree 11.700767 42.5581395 31.367830
## job=job-unemployed              16.393443 4.6511628 2.446851
## job=job-self-employed           14.189189 4.8837209 2.968311
## job=job-admin.                  7.223114 20.9302326 24.989972
## job=job-student                3.000000 0.6976744 2.005616
## education=education-basic.9y    6.258149 11.1627907 15.383073
## month=month-sep                 0.000000 0.0000000 1.223426
## month=month-mar                 0.000000 0.0000000 1.323706
## job=job-blue-collar             6.233988 16.9767442 23.485760
## poutcome=poutcome-nonexistent   8.063405 81.6279070 87.304452
## month=month-oct                 0.000000 0.0000000 1.945447
## poutcome=poutcome-success       0.000000 0.0000000 3.128761
## y=y=yes                         2.333932 3.0232558 11.171280
## month=month-apr                 0.000000 0.0000000 6.217409
## month=month-jun                 0.000000 0.0000000 13.076615

```

## month=month-aug	0.000000	0.0000000	13.979142
## month=month-jul	0.000000	0.0000000	16.626554
## month=month-may	0.000000	0.0000000	34.917770
##	p.value	v.test	
## month=month-nov	0.000000e+00	Inf	
## y=y-no	1.445137e-10	6.411058	
## job=job-management	6.094995e-10	6.187954	
## poutcome=poutcome-failure	3.411201e-09	5.910476	
## job=job-entrepreneur	1.906432e-08	5.620285	
## education=education-university.degree	3.261080e-07	5.107698	
## job=job-unemployed	5.040211e-03	2.804453	
## job=job-self-employed	2.256934e-02	2.280647	
## job=job-admin.	3.956647e-02	-2.058247	
## job=job-student	2.833524e-02	-2.192613	
## education=education-basic.9y	8.935086e-03	-2.614528	
## month=month-sep	3.940443e-03	-2.882891	
## month=month-mar	2.495043e-03	-3.023942	
## job=job-blue-collar	6.095792e-04	-3.427316	
## poutcome=poutcome-nonexistent	4.218766e-04	-3.526007	
## month=month-oct	1.451605e-04	-3.799206	
## poutcome=poutcome-success	6.138981e-07	-4.986793	
## y=y-yes	1.445137e-10	-6.411058	
## month=month-apr	2.792982e-13	-7.304018	
## month=month-jun	3.466586e-28	-11.008782	
## month=month-aug	3.067865e-30	-11.426923	
## month=month-jul	2.141900e-36	-12.598870	
## month=month-may	1.367297e-85	-19.606258	
##			
## \$`5`			
##	Cla/Mod	Mod/Cla	Global
## poutcome=poutcome-nonexistent	29.129336	100.00000000	87.3044525
## month=month-aug	52.367288	28.78548896	13.9791416
## month=month-may	34.462952	47.31861199	34.9177698
## y=y-no	27.387672	95.66246057	88.8287204
## education=education-basic.4y	38.836773	16.32492114	10.6899318
## education=education-professional.course	30.406504	14.74763407	12.3345367
## loan=loan-no	26.179749	87.06624606	84.5768151
## job=job-retired	33.658537	5.44164038	4.1115122
## housing=housing-no	26.890756	47.94952681	45.3469715
## job=job-housemaid	33.333333	3.54889590	2.7075812
## job=job-blue-collar	27.754056	25.63091483	23.4857601
## housing=housing-yes	24.220183	52.05047319	54.6530285
## job=job-unemployed	17.213115	1.65615142	2.4468512
## job=job-admin.	22.953451	22.55520505	24.9899719
## education=education-high.school	22.495895	21.60883281	24.4283995
## loan=loan-yes	21.326398	12.93375394	15.4231849
## month=month-dec	0.000000	0.00000000	0.5214601
## education=education-university.degree	21.419437	26.41955836	31.3678299
## month=month-sep	0.000000	0.00000000	1.2234256
## month=month-mar	0.000000	0.00000000	1.3237064
## month=month-jun	15.644172	8.04416404	13.0766145
## job=job-student	2.000000	0.15772871	2.0056157
## month=month-oct	1.030928	0.07886435	1.9454473
## poutcome=poutcome-success	0.000000	0.00000000	3.1287605

```

## y=y-yes                9.874327    4.33753943 11.1712796
## month=month-apr        0.000000    0.00000000  6.2174087
## poutcome=poutcome-failure 0.000000    0.00000000  9.5667870
## month=month-nov        0.000000    0.00000000 10.1684717
##                p.value    v.test
## poutcome=poutcome-nonexistent 5.289007e-88 19.886855
## month=month-aug        1.191159e-61 16.567794
## month=month-may        3.493765e-26 10.585108
## y=y-no                2.522644e-22  9.718174
## education=education-basic.4y 5.108301e-13  7.222387
## education=education-professional.course 2.901818e-03 2.977952
## loan=loan-no          3.988941e-03  2.879035
## job=job-retired       7.243663e-03  2.685430
## housing=housing-no    3.131061e-02  2.153103
## job=job-housemaid     3.740547e-02  2.081311
## job=job-blue-collar   3.801325e-02  2.074712
## housing=housing-yes    3.131061e-02 -2.153103
## job=job-unemployed     3.030370e-02 -2.166098
## job=job-admin.        1.971720e-02 -2.331686
## education=education-high.school 6.416463e-03 -2.725703
## loan=loan-yes         3.988941e-03 -2.879035
## month=month-dec       4.751074e-04 -3.494412
## education=education-university.degree 9.020632e-06 -4.439409
## month=month-sep       1.482866e-08 -5.663534
## month=month-mar       3.344948e-09 -5.913706
## month=month-jun       1.357270e-10 -6.420613
## job=job-student      8.674956e-11 -6.488405
## month=month-oct       1.130837e-11 -6.788783
## poutcome=poutcome-success 5.633481e-21 -9.396637
## y=y-yes                2.522644e-22 -9.718174
## month=month-apr       9.931295e-42 -13.533406
## poutcome=poutcome-failure 3.651539e-65 -17.047444
## month=month-nov       1.753726e-69 -17.619231
##
## $`6`
##                Cla/Mod    Mod/Cla    Global
## month=month-jul       62.243667   35.8084663 16.6265544
## poutcome=poutcome-nonexistent 33.103607 100.0000000 87.3044525
## month=month-jun       57.055215   25.8154060 13.0766145
## y=y-no                30.571235   93.9625260 88.8287204
## job=job-services      36.746988   12.6995142  9.9879663
## housing=housing-no    31.357806   49.2019431 45.3469715
## education=education-basic.9y 33.898305   18.0430257 15.3830726
## education=education-high.school 32.266010   27.2727273 24.4283995
## job=job-technician    32.035176   17.6960444 15.9647012
## job=job-blue-collar   31.255337   25.3990285 23.4857601
## job=job-management    22.627737    6.4538515  8.2430806
## housing=housing-yes    26.862385   50.7980569 54.6530285
## job=job-student      14.000000    0.9715475  2.0056157
## month=month-dec       0.000000    0.0000000  0.5214601
## month=month-oct       6.185567    0.4163775  1.9454473
## education=education-basic.4y 18.011257    6.6620402 10.6899318
## month=month-sep       0.000000    0.0000000  1.2234256
## month=month-mar       0.000000    0.0000000  1.3237064

```

```

## y=y-yes          15.619390   6.0374740 11.1712796
## month=month-may  20.964963  25.3296322 34.9177698
## poutcome=poutcome-success 0.000000  0.0000000 3.1287605
## job=job-retired  0.000000  0.0000000 4.1115122
## month=month-apr  0.000000  0.0000000 6.2174087
## poutcome=poutcome-failure 0.000000  0.0000000 9.5667870
## month=month-nov  0.000000  0.0000000 10.1684717
##
##                p.value    v.test
## month=month-jul  2.193896e-108  22.116481
## poutcome=poutcome-nonexistent 2.146626e-102  21.485087
## month=month-jun  5.177232e-59   16.198381
## y=y-no          1.177463e-14    7.718457
## job=job-services 6.653178e-05    3.988360
## housing=housing-no 4.994477e-04    3.481052
## education=education-basic.9y 1.044519e-03    3.278253
## education=education-high.school 3.082735e-03    2.959365
## job=job-technician 3.462568e-02    2.112709
## job=job-blue-collar 4.313066e-02    2.022442
## job=job-management 2.864908e-03   -2.981873
## housing=housing-yes 4.994477e-04   -3.481052
## job=job-student  4.497429e-04   -3.509031
## month=month-dec  1.370593e-04   -3.813416
## month=month-oct  2.045152e-08   -5.608138
## education=education-basic.4y 1.058277e-09   -6.100363
## month=month-sep  7.911717e-10   -6.146689
## month=month-mar  1.400443e-10   -6.415845
## y=y-yes          1.177463e-14   -7.718457
## month=month-may  3.650636e-20   -9.197885
## poutcome=poutcome-success 2.829400e-24  -10.165406
## job=job-retired  7.352963e-32  -11.746586
## month=month-apr  1.961207e-48  -14.624460
## poutcome=poutcome-failure 9.590135e-76  -18.417043
## month=month-nov  8.816429e-81  -19.034599
##
## $`7`
##
##                Cla/Mod    Mod/Cla    Global    p.value
## poutcome=poutcome-nonexistent 4.6634505 100.0000000 87.304452 5.792869e-13
## month=month-jul  8.0820265  33.0049261 16.626554 5.404009e-09
## month=month-jun  8.2822086  26.6009852 13.076615 1.418693e-07
## y=y-no          4.4027997  96.0591133 88.828720 2.087025e-04
## month=month-aug  5.7388809  19.7044335 13.979142 2.141058e-02
## housing=housing-no 4.6881911  52.2167488 45.346972 4.567393e-02
## housing=housing-yes 3.5596330  47.7832512 54.653028 4.567393e-02
## month=month-oct  0.0000000  0.0000000 1.945447 1.704213e-02
## poutcome=poutcome-success 0.0000000  0.0000000 3.128761 1.374795e-03
## y=y-yes          1.4362657  3.9408867 11.171280 2.087025e-04
## month=month-apr  0.3225806  0.4926108 6.217409 2.660092e-05
## month=month-nov  0.5917160  1.4778325 10.168472 6.310181e-07
## month=month-may  2.1826536  18.7192118 34.917770 2.409376e-07
## poutcome=poutcome-failure 0.0000000  0.0000000 9.566787 8.711382e-10
##
##                v.test
## poutcome=poutcome-nonexistent 7.205271
## month=month-jul  5.834228
## month=month-jun  5.262811

```

```
## y=y-no 3.708243
## month=month-aug 2.300665
## housing=housing-no 1.998394
## housing=housing-yes -1.998394
## month=month-oct -2.385798
## poutcome=poutcome-success -3.199891
## y=y-yes -3.708243
## month=month-apr -4.200770
## month=month-nov -4.981474
## month=month-may -5.164612
## poutcome=poutcome-failure -6.131391
```

Sobre les variables quantitatives (numeriques)

A continuació es realitzara una altra descripció dels diferents clusters formats però basant-nos en les variables quantitatives (numeriques), les quals han estat utilitzades en el PCA. En el primer output es poden veure les que han estat “p-provades” com a globalment relacionades amb la clusterització, mentre que el detall es pot veure en el segon output.

El **primer cluster** està caracteritzat per individus (sempre respecte la mitja global) més contactats en campanyes anteriors (previous) i menys en l’actual (campaign); així com individus que han estat contactats molt més recentment (pdays). La duració de les trucades en aquest cluster està 35 segons per sobre la mitja global, així com també podem veure lleugers esbiaixos en els indicadors socioeconòmics (valors baixos de euribor3m, emp.var.rate, nr.employed i cons.conf.idx). El **segon cluster** té una mitjana d’edat 12 anys per sobre la mitjana global, si bé també una major desviació estàndard dins la categoria; a part d’un esbiaix similar a l’anterior amb els indicadors socioeconòmics. El **tercer cluster** és similar al cluster 2 però amb una mitja d’edat 4 anys per sota de la global; a més en aquest grup la duració de les trucades està per sobre la mitja per 14 segons. Els quatre altres clusters contenen només individus els quals no han estat contactats abans per cap altra campanya (mitja de pdays=19.0 amb un sd de 0) i els seus indicadors socioeconòmics tenen un comportament similar en l’esbiaix. El **quart cluster** però, a diferència dels altres tres, no mostra una mitja de 0.0 en la variable “previous”, el que fa pensar que aquests individus han estat contactats abans però no necessàriament per a una campanya d’un producte. La duració en aquest cluster és 30 segons per sota la mitja global. Entre els **cinque cluster** i **sise cluster** la diferència principal està en l’edat, que que el cinquè agrupa individus per sobre la mitja i el sise per sota. Per últim, el **sete cluster** destaca per a una mitja de duració de les trucades extremadament curta (65 segons per sota la mitja global), així com per un nombre de vegades que l’individu ha estat contactat en l’actual campanya molt per sobre de la mitja global (11.3 respecte 2.5).

```
# Numeric (quantitative) variables globally related to clustering partition:
res.hcpc$desc.var$quanti.var
```

```
##          Eta2      P-value
## age      0.335988921 0.00000e+00
## campaign 0.540040103 0.00000e+00
## pdays     0.925018800 0.00000e+00
## previous  0.465947411 0.00000e+00
## emp.var.rate 0.960040097 0.00000e+00
## cons.price.idx 0.614485994 0.00000e+00
## cons.conf.idx 0.503365350 0.00000e+00
## euribor3m 0.988716657 0.00000e+00
## nr.employed 0.879442070 0.00000e+00
## duration  0.006588486 1.08361e-05
```

```
res.hcpc$desc.var$quanti
```

```
## $`1`
```

```

##          v.test Mean in category Overall mean sd in category
## previous      43.973874      1.687500      0.15984757      0.8848873
## cons.conf.idx   8.805587     -37.359091     -40.42591256      6.5879649
## age            3.296336      42.619318      40.06799037     14.8938468
## duration       2.067896     285.897727    250.62194144    213.7620565
## campaign      -3.562842      1.880682      2.53512993      1.3282215
## cons.price.idx -7.388255      93.253477     93.57245006      0.7521195
## emp.var.rate  -19.367388     -2.208523      0.06446049      0.8800737
## euribor3m     -20.279982      1.006216      3.61448034      0.6758827
## nr.employed   -25.213543     5032.493750   5166.47621340     52.1226287
## pdays        -67.905435      5.738636     18.52647413      3.5659192
##          Overall sd      p.value
## previous      0.4691873  0.000000e+00
## cons.conf.idx  4.7037753  1.301691e-18
## age          10.4532458  9.795477e-04
## duration     230.3904064  3.864981e-02
## campaign      2.4808187  3.668615e-04
## cons.price.idx 0.5830800  1.487681e-13
## emp.var.rate  1.5850448  1.454512e-83
## euribor3m     1.7370025  1.932036e-91
## nr.employed   71.7679377  2.845704e-140
## pdays         2.5433666  0.000000e+00
##
## $`2`
##          v.test Mean in category Overall mean sd in category
## cons.conf.idx  25.044818     -33.9789137     -40.42591256      6.3573009
## age          19.567738      51.2619808      40.06799037     16.7801531
## previous      7.959341      0.3642173      0.15984757      0.6047713
## pdays         3.149566      18.9648562     18.52647413      0.4099927
## campaign     -5.588859      1.7763578      2.53512993      1.2567327
## cons.price.idx -26.189093     92.7367668     93.57245006      0.5664489
## euribor3m    -28.684949      0.8877157      3.61448034      0.2248025
## nr.employed  -31.489513     5042.7990415   5166.47621340     36.8870017
## emp.var.rate  -32.543552     -2.7584665      0.06446049      0.6816163
##          Overall sd      p.value
## cons.conf.idx  4.7037753  1.988210e-138
## age          10.4532458  2.913265e-85
## previous      0.4691873  1.729578e-15
## pdays         2.5433666  1.635132e-03
## campaign      2.4808187  2.285660e-08
## cons.price.idx 0.5830800  3.537697e-151
## euribor3m     1.7370025  5.878957e-181
## nr.employed   71.7679377  1.209022e-217
## emp.var.rate  1.5850448  2.583254e-232
##
## $`3`
##          v.test Mean in category Overall mean sd in category
## previous      8.754589      0.2658009      0.15984757      0.4829555
## pdays         7.006604      18.9861472     18.52647413      0.3326118
## duration      2.386888     264.8069264    250.62194144    234.8283557
## campaign     -5.291156      2.1965368      2.53512993      1.6640810
## age         -13.956513      36.3047619     40.06799037      8.5250191
## cons.price.idx -35.103266     93.0444814     93.57245006      0.3872219
## cons.conf.idx -42.294031    -45.5575758     -40.42591256      3.1552802

```

```

## nr.employed      -43.023029      5086.8302165 5166.47621340      33.6303225
## emp.var.rate     -46.855120      -1.8512554   0.06446049      0.3273476
## euribor3m        -52.114578      1.2794519   3.61448034      0.1767441
##
## Overall sd      p.value
## previous         0.4691873 2.048491e-18
## pdays            2.5433666 2.441716e-12
## duration         230.3904064 1.699168e-02
## campaign         2.4808187 1.215453e-07
## age             10.4532458 2.871432e-44
## cons.price.idx   0.5830800 6.010017e-270
## cons.conf.idx    4.7037753 0.000000e+00
## nr.employed      71.7679377 0.000000e+00
## emp.var.rate     1.5850448 0.000000e+00
## euribor3m        1.7370025 0.000000e+00
##
## $`4`
##
## v.test Mean in category Overall mean sd in category
## nr.employed      8.848963      5195.7546512 5166.47621340      9.392794e-01
## euribor3m        6.251387      4.1150930   3.61448034      7.151549e-02
## pdays            4.038403      19.0000000   18.52647413      0.000000e+00
## emp.var.rate     -2.253765      -0.1002326   0.06446049      4.816817e-03
## duration         -2.828692      220.5767442 250.62194144      2.118224e+02
## campaign         -5.593856      1.8953488   2.53512993      1.308550e+00
## cons.conf.idx    -7.300497      -42.0090698 -40.42591256      1.878559e-01
## cons.price.idx  -13.893678      93.1989674   93.57245006      2.138667e-02
##
## Overall sd      p.value
## nr.employed      71.767938 8.833617e-19
## euribor3m        1.737002 4.068245e-10
## pdays            2.543367 5.381623e-05
## emp.var.rate     1.585045 2.421094e-02
## duration         230.390406 4.673870e-03
## campaign         2.480819 2.220806e-08
## cons.conf.idx    4.703775 2.867066e-13
## cons.price.idx   0.583080 6.918945e-44
##
## $`5`
##
## v.test Mean in category Overall mean sd in category
## emp.var.rate     31.018314      1.256861   0.06446049      0.15450722
## euribor3m        30.778624      4.911099   3.61448034      0.05291853
## age             28.431726      47.276025  40.06799037      6.83638157
## nr.employed      25.303757      5210.519322 5166.47621340      18.52135643
## cons.conf.idx    23.501417      -37.744874 -40.42591256      2.61453060
## cons.price.idx   20.434823      93.861426   93.57245006      0.29713094
## pdays            7.676659      19.000000   18.52647413      0.00000000
## campaign         -3.366631      2.332570   2.53512993      1.51977446
## previous        -14.047446      0.000000   0.15984757      0.00000000
##
## Overall sd      p.value
## emp.var.rate     1.5850448 3.053044e-211
## euribor3m        1.7370025 5.064155e-208
## age             10.4532458 8.199565e-178
## nr.employed      71.7679377 2.904135e-141
## cons.conf.idx    4.7037753 3.944955e-122
## cons.price.idx   0.5830800 8.198980e-93
## pdays            2.5433666 1.632909e-14

```



```

## campaign      2.4808187  7.609255e-04
## previous      0.4691873  7.986314e-45
##
## $`6`
##              v.test Mean in category Overall mean sd in category
## emp.var.rate  35.593579      1.317765    0.06446049    0.15938206
## cons.price.idx 34.404615     94.018094   93.57245006    0.31164559
## euribor3m     34.019646      4.927205    3.61448034    0.04863405
## nr.employed   32.673604    5218.568217 5166.47621340   16.19038972
## pdays         8.380911      19.000000   18.52647413    0.00000000
## cons.conf.idx  3.801019     -40.028730 -40.42591256    2.94116617
## campaign      -6.468091      2.178667    2.53512993    1.37338503
## previous      -15.336148      0.000000    0.15984757    0.00000000
## age          -27.777266      33.617627   40.06799037    5.41378149
##              Overall sd      p.value
## emp.var.rate   1.5850448 1.761028e-277
## cons.price.idx  0.5830800 2.151036e-259
## euribor3m      1.7370025 1.141427e-253
## nr.employed    71.7679377 3.704005e-234
## pdays          2.5433666 5.251979e-17
## cons.conf.idx  4.7037753 1.441025e-04
## campaign       2.4808187 9.924849e-11
## previous       0.4691873 4.384517e-53
## age           10.4532458 8.165488e-170
##
## $`7`
##              v.test Mean in category Overall mean sd in category
## campaign      51.681982     11.349754 2.535130e+00    4.2854821
## emp.var.rate   11.261387      1.291626 6.446049e-02    0.3725545
## nr.employed    10.764761    5219.589655 5.166476e+03   18.9160146
## euribor3m     10.662441      4.887768 3.614480e+00    0.3732829
## cons.price.idx  9.771322     93.964148 9.357245e+01    0.3729365
## pdays          2.708103      19.000000 1.852647e+01    0.0000000
## duration      -4.128695     185.226601 2.506219e+02   230.3643674
## previous      -4.955532      0.000000 1.598476e-01    0.0000000
##              Overall sd      p.value
## campaign       2.4808187 0.000000e+00
## emp.var.rate   1.5850448 2.035309e-29
## nr.employed    71.7679377 5.049245e-27
## euribor3m      1.7370025 1.525396e-26
## cons.price.idx  0.5830800 1.494883e-22
## pdays          2.5433666 6.766903e-03
## duration       230.3904064 3.648276e-05
## previous       0.4691873 7.213279e-07

```

Descripció dels clusters mitjançant individus

Aquí descrivim els clusters mitjançant els individus, concretament ens centrarem en els individus que estan al centre de gravetat del cluster (para-parangons) i els que estan més allunyats de la resta de clusters, és a dir, els més propis del cluster en qüestió i menys dels altres (dist-específics). En les següents gràfiques es poden veure representats en blau els parangons i en taronja els individus específics per a cada cluster de la classificació.

```
# Description of the clusters by individuals:
names(res.hcpc$desc.ind)
```

```
## [1] "para" "dist"
```

```
res.hcpc$desc.ind$para #parangons of each clusters
```

```
## Cluster: 1
##      31670      30284      37727      36469      30158
## 0.3892465 0.6099896 0.6405242 0.6517560 0.6658754
## -----
## Cluster: 2
##      38732      38503      37268      39000      37397
## 0.4162434 0.5086237 0.5839632 0.5993900 0.6629911
## -----
## Cluster: 3
##      36703      36516      36745      36444      36765
## 0.2333947 0.2626528 0.2918447 0.3074016 0.4287422
## -----
## Cluster: 4
##      27423      26065      25081      25324      26601
## 0.2429945 0.2473604 0.2495809 0.2495809 0.2519679
## -----
## Cluster: 5
##      19520      19421      20018      23464      23491
## 0.1425541 0.1427061 0.1428585 0.1431648 0.1434728
## -----
## Cluster: 6
##      12276      14034      16531      16228      18537
## 0.2192499 0.2196483 0.2196483 0.2199155 0.2247631
## -----
## Cluster: 7
##      20528      15744      21650      23413      21920
## 0.1715338 0.1947761 0.2990218 0.3655228 0.3672151
```

```
res.hcpc$desc.ind$dist #specific individuals
```

```
## Cluster: 1
##      40258      39828      40592      39359      39659
## 10.171491 10.130157 9.325015 9.035001 9.033797
## -----
## Cluster: 2
##      38207      38192      38185      38558      38253
## 6.441959 6.210520 6.144412 6.115588 6.069564
## -----
## Cluster: 3
##      27734      34291      40877      27890      33321
## 4.536960 4.490433 4.483955 4.461203 4.400579
## -----
## Cluster: 4
##      26974      26571      27451      25845      26975
## 2.669911 2.636325 2.431859 2.426201 2.423020
## -----
## Cluster: 5
##      22846      743      22712      22178      20336
```

```
## 2.849191 2.722699 2.706876 2.651221 2.651213
## -----
## Cluster: 6
##      18411      11796      8740      8085      11253
## 2.757309 2.704960 2.704805 2.689915 2.651787
## -----
## Cluster: 7
##      18712      8993      15581      17458      18417
## 9.054553 8.685034 8.669008 8.303776 8.273290

#Characteristic individuals - as many as clusters
para1<-which(rownames(res.pca$ind$coord)%in%names(res.hcpc$desc.ind$para[[1]]))
para2<-which(rownames(res.pca$ind$coord)%in%names(res.hcpc$desc.ind$para[[2]]))
para3<-which(rownames(res.pca$ind$coord)%in%names(res.hcpc$desc.ind$para[[3]]))
para4<-which(rownames(res.pca$ind$coord)%in%names(res.hcpc$desc.ind$para[[4]]))
para5<-which(rownames(res.pca$ind$coord)%in%names(res.hcpc$desc.ind$para[[5]]))
para6<-which(rownames(res.pca$ind$coord)%in%names(res.hcpc$desc.ind$para[[6]]))
para7<-which(rownames(res.pca$ind$coord)%in%names(res.hcpc$desc.ind$para[[7]]))

dist1<-which(rownames(res.pca$ind$coord)%in%names(res.hcpc$desc.ind$dist[[1]]))
dist2<-which(rownames(res.pca$ind$coord)%in%names(res.hcpc$desc.ind$dist[[2]]))
dist3<-which(rownames(res.pca$ind$coord)%in%names(res.hcpc$desc.ind$dist[[3]]))
dist4<-which(rownames(res.pca$ind$coord)%in%names(res.hcpc$desc.ind$dist[[4]]))
dist5<-which(rownames(res.pca$ind$coord)%in%names(res.hcpc$desc.ind$dist[[5]]))
dist6<-which(rownames(res.pca$ind$coord)%in%names(res.hcpc$desc.ind$dist[[6]]))
dist7<-which(rownames(res.pca$ind$coord)%in%names(res.hcpc$desc.ind$dist[[7]]))

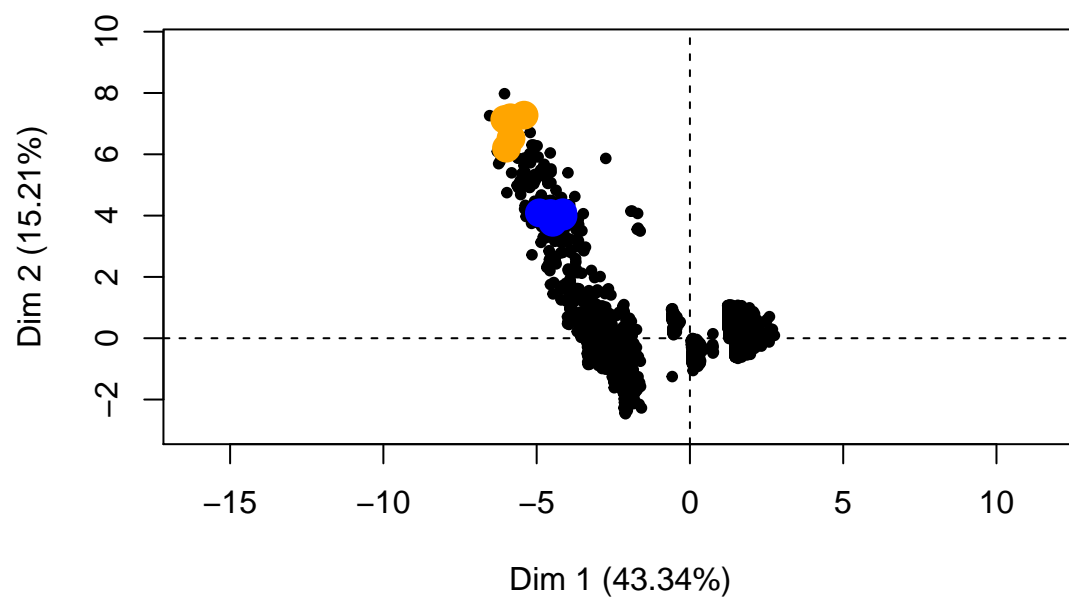
df$clust<-factor(res.hcpc$data.clust$clust)

#cluster as variable suplementaria
res.pca<-PCA(df[,c("duration", "clust", vars_con)], quanti.sup=1,quali.sup=2,ncp=4, graph=FALSE)

##? habillage
#color the individuals among a categorical variable (give the number/name of the categorical variable)

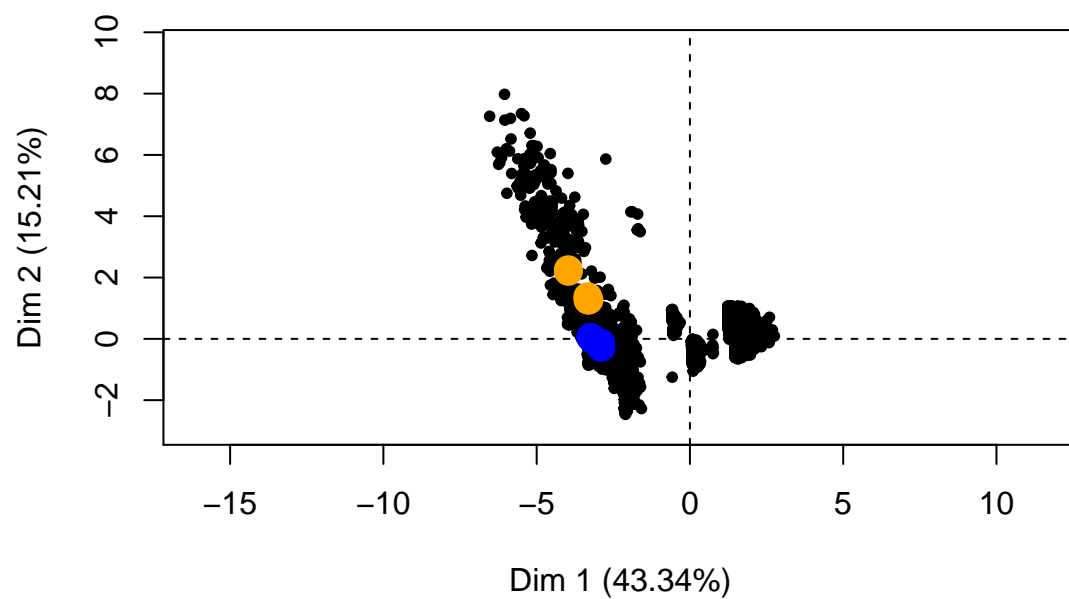
plot.PCA(res.pca, label="none", invisible="quali", title="Characteristic individuals - Cluster 1")
#pintar "para" del cluster 1
points(res.pca$ind$coord[para1,1], res.pca$ind$coord[para1,2], col="blue", cex=2, pch=16)
#pintar "dist" del cluster 1
points(res.pca$ind$coord[dist1,1], res.pca$ind$coord[dist1,2], col="orange", cex=2, pch=16)
```

Characteristic individuals – Cluster 1

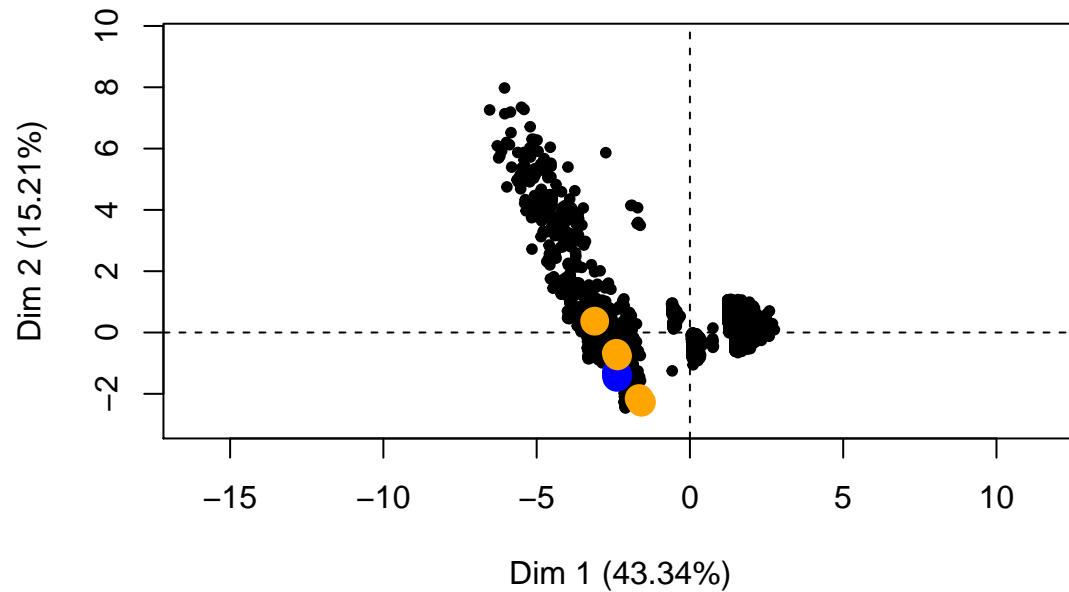
```
plot.PCA(res.pca, label="none", invisible="quali", title="Characteristic individuals - Cluster 2")
points(res.pca$ind$coord[para2,1], res.pca$ind$coord[para2,2], col="blue", cex=2, pch=16)
points(res.pca$ind$coord[dist2,1], res.pca$ind$coord[dist2,2], col="orange", cex=2, pch=16)
```

Characteristic individuals – Cluster 2

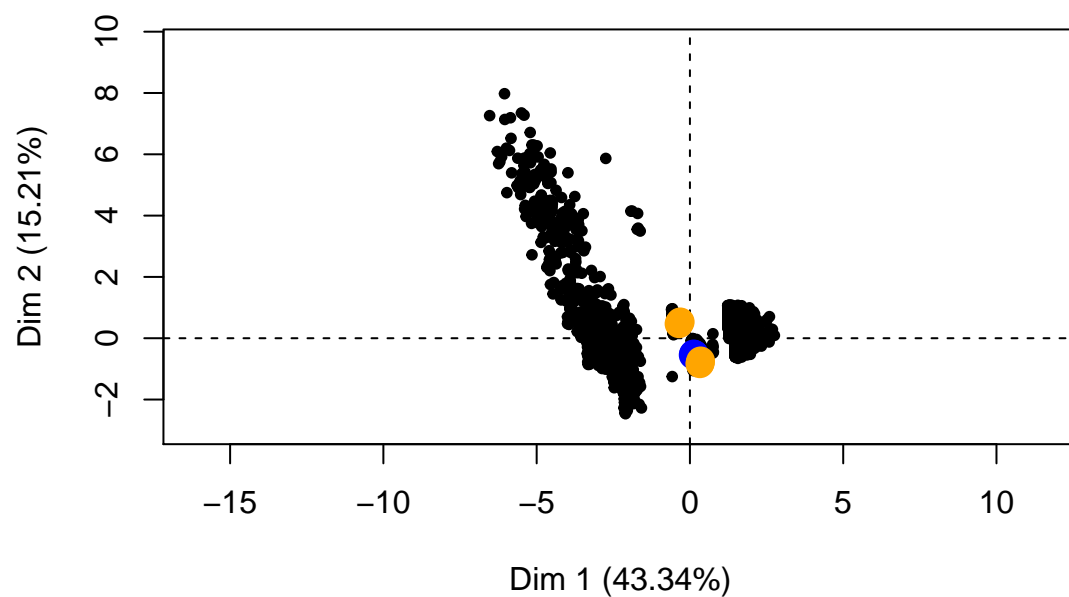
```
plot.PCA(res.pca, label="none", invisible="quali", title="Characteristic individuals - Cluster 3")
points(res.pca$ind$coord[para3,1], res.pca$ind$coord[para3,2], col="blue", cex=2, pch=16)
points(res.pca$ind$coord[dist3,1], res.pca$ind$coord[dist3,2], col="orange", cex=2, pch=16)
```

Characteristic individuals – Cluster 3

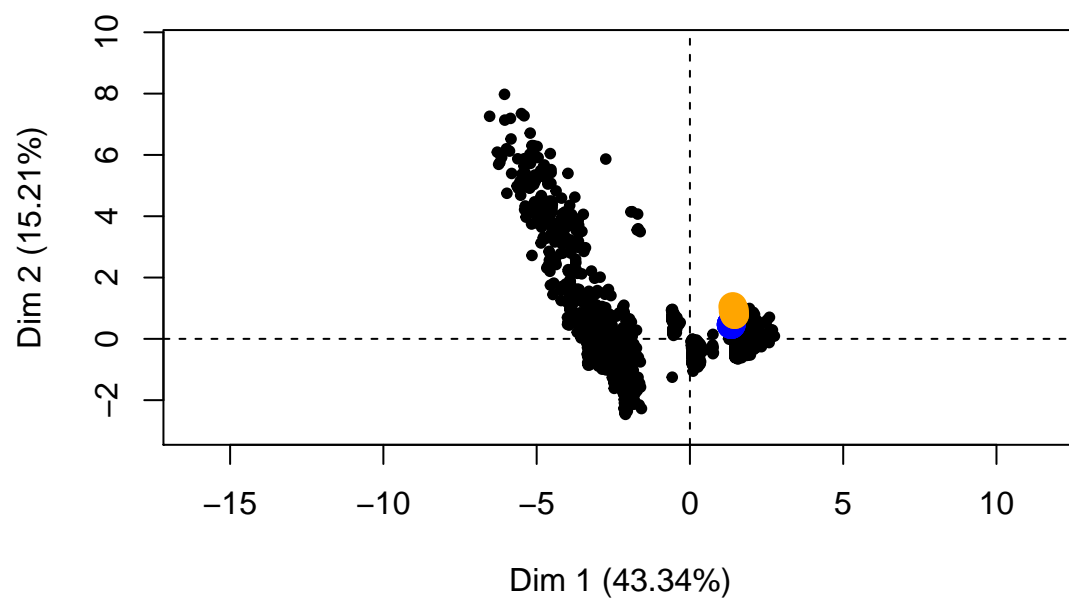
```
plot.PCA(res.pca, label="none", invisible="quali", title="Characteristic individuals - Cluster 4")
points(res.pca$ind$coord[para4,1], res.pca$ind$coord[para4,2], col="blue", cex=2, pch=16)
points(res.pca$ind$coord[dist4,1], res.pca$ind$coord[dist4,2], col="orange", cex=2, pch=16)
```

Characteristic individuals – Cluster 4

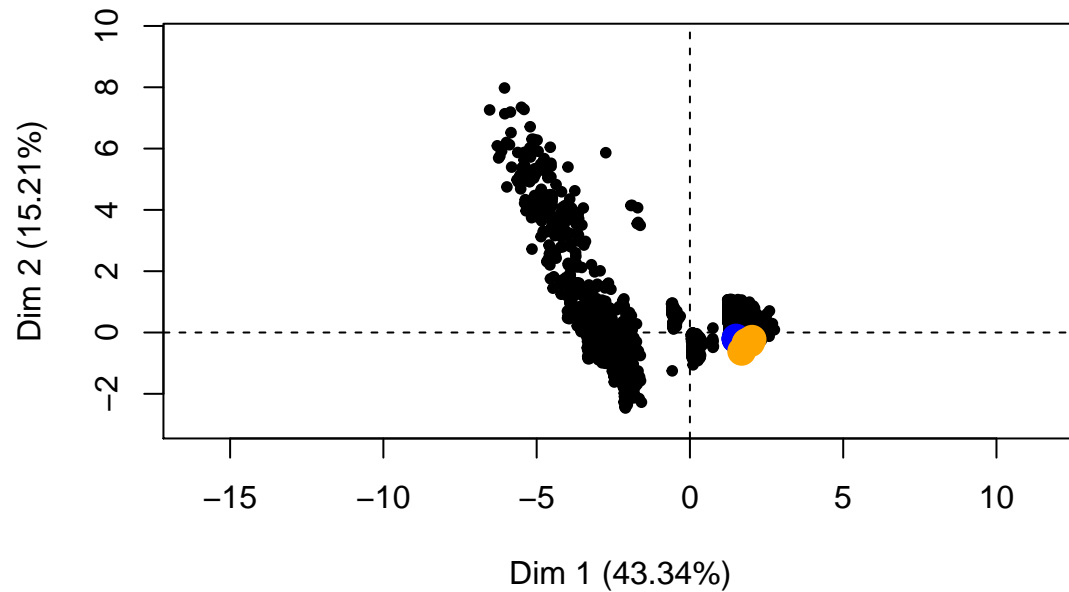
```
plot.PCA(res.pca, label="none", invisible="quali", title="Characteristic individuals - Cluster 5")
points(res.pca$ind$coord[para5,1], res.pca$ind$coord[para5,2], col="blue", cex=2, pch=16)
points(res.pca$ind$coord[dist5,1], res.pca$ind$coord[dist5,2], col="orange", cex=2, pch=16)
```

Characteristic individuals – Cluster 5


```
plot.PCA(res.pca, label="none", invisible="quali", title="Characteristic individuals - Cluster 6")
points(res.pca$ind$coord[para6,1], res.pca$ind$coord[para6,2], col="blue", cex=2, pch=16)
points(res.pca$ind$coord[dist6,1], res.pca$ind$coord[dist6,2], col="orange", cex=2, pch=16)
```

Characteristic individuals – Cluster 6


```
plot.PCA(res.pca, label="none", invisible="quali", title="Characteristic individuals - Cluster 7")
points(res.pca$ind$coord[para7,1], res.pca$ind$coord[para7,2], col="blue", cex=2, pch=16)
points(res.pca$ind$coord[dist7,1], res.pca$ind$coord[dist7,2], col="orange", cex=2, pch=16)
```

Characteristic individuals – Cluster 7

